

Projekt Krumlovia

VZDĚLÁVACÍ MĚSTEČKO V ČESKÉM KRUMLOVĚ

Krumlovia je projekt vzdělávacího městečka s mezinárodní universitou v areálu Vyšný v Českém Krumlově. Jeho součástí jsou vysoká, střední, základní a mateřská škola, domov pro aktivní stáří, kulturní a konferenční centrum či prostor s dílnami, obchůdky a kavárnami.

Studie proveditelnosti

Institutions for the Future, s.r.o.

Tel +420 775 133 889

Email info@i4future.org

Okružní 10

779 00 Samotičky

www.u4future.net

www.krumlovia.eu

P ROJEKT

ROJEKT KRUMLOVIA: Studie proveditelnosti

PROJEKT KRUMLOVIA

Vzdělávací městečko v Českém Krumlově

Zadavatel:

Město Český Krumlov

Náměstí Svornosti 1

381 01 Český Krumlov

Tel.: +420 380 766 111

Email: mail@mu.ckrumlov.cz

Web: www.ckrumlov.info

IČ: 00245836

DIČ: CZ00245836

Zhotovitel:

Institutions for the Future, s.r.o.
Okružní 10
779 00 Samotíšky
Tel.: +420 775 133 889
Email: info@i4future.org
Web: www.krumlovia.eu
IČ: 25846515
DIČ: CZ25846515

Stručná identifikace zhotovitele:

Institutions for the Future s.r.o. se zabývá konzultační činností a působí jako myšlenková základna orientovaná na regeneraci vysokoškolského vzdělávání. Organizace se zaměřuje na rozvoj veřejně prospěšných aktivit, projektů a organizací. Hlavní kompetencí společnosti je rozvoj nových institucí, s důrazem na vysokoškolské vzdělávání a komplexní vzdělávací projekty, jako jsou např. tzv. Learning Villages či Learning Cities.

Institutions for the Future působí od roku 1999 v České republice i na mezinárodní úrovni. Využívá know-how a zkušenosti nabyté v inovativních vzdělávacích projektech. Je členem *Alliance for the Future*, mezinárodního konsorcia, které sdružuje organizace členských států EU usilujících o inovace v oblasti vzdělávání, transdisciplinárního výzkumu, sociálního podnikání a ekologické udržitelnosti.

Institutions for the Future v současnosti iniciuje vznik Vzdělávacího městečka Krumlovia v Českém Krumlově. Jedná se o transformaci bývalého vojenského areálu ve vzdělávací komplex, poskytující a podporující formální i neformální typ vzdělávání, sociální služby a další aktivity. Projekt Krumlovia je součástí mezinárodní iniciativy *University for the Future*, která směřuje k regeneraci vzdělávání, kulturní obnově a sociálním inovacím.

O studii proveditelnosti

Obsah Studie proveditelnosti analyzuje záměr vybudovat mezinárodní Vzdělávací městečko Krumlovia v Českém Krumlově. V následujících kapitolách popisujeme významné aspekty projektu jako např:

- Areál ve Vyšném
- Urbanismus, architektura a infrastruktura
- Vzdělávání
- Proces tvorby vzdělávacího městečka
- Ekonomika a finance
- Tým Projektu Krumlovia

Projekt má přesah do budoucnosti a má sloužit jako vzorový příklad pro rozvoj kreativních měst a regionů. Naším cílem je zajistit modelový charakter projektu. Funkční přístupy mohou být následně šířeny do dalších institucí. Projekt je součástí iniciativy *University for the Future* a může být jako jeden z jejích příkladů replikován na dalších místech.

Rozsah Tento dokument představuje detailní popis projektu. Obsahuje analýzu průzkumů provedených za účelem mapování možností a vyvozování odpovídajících závěrů a rozhodnutí. Čtenářům, kteří nemají dostatek času a zajímají je zejména hlavní rysy projektu a specifická řešení, doporučujeme následující zkrácené verze:

1. Studie proveditelnosti: Zkrácená verze (10 stran) – ke stažení od 10. 3. 2015 zde: www.krumlovia.eu
2. Akademický rozbor (30 stran) – ke stažení zde:
3. http://u4future.net/wp-content/uploads/2014/11/Assenza-Molz_The-Krumlovia-Project.pdf

Hlavní cílové skupiny studie proveditelnosti

Hlavní cílové skupiny studie proveditelnosti jsou:

1. Obyvatelé města Český Krumlov, městské zastupitelstvo a další autority
2. Obyvatelé regionu, České republiky a zahraniční zájemci
3. Investoři a filantropové
4. Ministerstva a evropské instituce

Evaluace studie proveditelnosti

Projekt Krumlovia se vyvíjí ve spolupráci s odbornou i laickou veřejností (lokálně, regionálně, v rámci ČR i na mezinárodní úrovni). Po odevzdání studie bude probíhat proces interní evaluace a připomínkování:

1. Interní evaluace – Pracovní skupina Krumlovia, mezinárodní tým Krumlovia, členové iniciativy University for the Future – do 31.1.2015. V jejím rámci budou studii připomínkovat také starosta a tajemník Městské úřadu.
2. Zhotovitelé budou Studii prezentovat Radě města a zastupitelstvu v únoru 2015. Členové zastupitelstva a další orgány města pak budou mít možnost Studii připomínkovat do 30.4.2015.
3. Širší veřejnost bude mít možnost vyjádřit se ke studii a prezentovat své připomínky a náměty rovněž do 30.4.2015.

Dopracování připomínek do 31. 5. 2015, zveřejnění aktualizované verze k 1. 6. 2015

na webových stránkách projektu www.krumlovia.eu a na stránkách města <http://obcan.ckrumlov.info/docs/cz/kasarna.xml>

Po dokončení fáze evaluace a připomínkování následují 4 kroky:

1. Projednání právních aspektů projektu
2. Hlasování zastupitelstva
3. V případě pozitivní zpětné vazby ze strany městského zastupitelstva: Založení organizace *Krumlovia Group* (zápis nového *ústavu* trvá měsíce, musí být schválen rejstříkovým soudem).
4. Podepsání smlouvy mezi organizací *Krumlovia Group* a městem Český Krumlov.

Detailní rozbor milníků Projektu Krumlovia naleznete na str. 94-97.

Možnost připomínkování

Možnost připomínkování Projektu Krumlovia není časově omezeno, avšak pokud chcete ovlivnit text této studie, která bude základem rozhodnutí zastupitelstvem města, máte možnost do 30. 4. 2014. Vaše připomínky budou následně zpracované do nové verze, která bude publikována 1. 6. 2014 na stránkách www.krumlovia.eu. Připomínky, které obdržíme po 30. 4. 2014, budou zpracované do další projektové dokumentace. Vaše připomínky nám pomohou při tvorbě a implementaci Projektu Krumlovia, např:

1. Zpětná vazba - komentáře, námitky, upozornění, vyjádření a podněty
2. Editování textu – dodatky, krácení, revize
3. Vlastní návrhy a alternativní vize
4. Podklady – odkazy na literaturu, texty, grafy, fotografie, atd.
5. Vlastní přání a očekávání týkající se Vzdělávacího městečka Krumlovia
6. Nabídky ke spolupráci
7. Kontakty na lidi, kteří by mohli mít zájem o spolupráci

3 | Projekt Krumlovia

Připomínky, konstruktivní kritika a upozornění na chyby jsou vítány a mohou být použity při tvorbě a implementaci projektu Krumlovia. Vašimi připomínkami můžete ovlivnit konečnou podobu Projektu Krumlovia.

Připomínkování emailem: gaudenz.assenza@u4future.net

Připomínkování poštou: Institutions for the Future s.r.o., Okružní 10, 779 00 Samotičky

Základní údaje o projektu

Východiska Naše civilizace dnes stojí uprostřed velkých změn přinášejících nové možnosti. Lidé

si začínají uvědomovat obecnou krizi hodnot a smyslu, vnitřní i společenské odcizení. Zdá se, že stojíme před výzvou k transformaci vedoucí k hlubšímu porozumění souvislostem. Ve třetím tisíciletí je proto nutné lidi inspirovat k soběstačnějšímu, svobodnějšímu a zodpovědnějšímu způsobu života. Vystává potřeba vytvořit prostor pro nové přístupy napomáhající rozvoji těchto kvalit.

Vzdělávání pro budoucnost by mělo být svým obsahem i formou orientováno na objevování, rozvíjení a kultivaci všech tvůrčích stránek lidského bytí, jež se neomezují pouze na intelekt. Za jeho nedílnou součást je nutné považovat také umění, zážitkové vzdělávání, práci na vlastním rozvoji, zdokonalování praktické zručnosti, péči o sociální vztahy a péči o Zemi.

Projekt Krumlovia je součástí mezinárodní iniciativy *University for the Future*, dobrovolného sdružení jednotlivců, skupin a organizací. Snažíme se o obnovu vyššího vzdělání a jeho zaměření na výzvy 21. století. Klíčovým bodem je snaha o integraci různorodých modelů vzdělávání způsobem, jenž by umožňoval uvědomění si základních hodnot člověka i společnosti.

Od roku 2011 zprostředkováváme zkušenosti s novým typem vzdělávání. Pracujeme na otevření akreditovaných studijních programů bakalářského, magisterského a doktorandského stupně a zároveň ověřujeme programy formálního i neformálního vzdělávání.

Iniciativa *University for the Future* sdružuje pedagogy, vědecké pracovníky, studenty, filozofy, umělce, aktivisty, poradce, podnikatele a mnohé další v úsilí spoluvytvářet a zavádět udržitelná řešení v různých oblastech lidské činnosti. Klíčovou otázkou iniciativy je: Jak by mohlo vypadat vzdělávání, kdybychom začali jeho smysl a podobu objevovat znova od základů?

V tomto kontextu chceme zachovat integritu ve slovech a v činech. Nebudeme užívat v současnosti populárních termínů, pokud jsou chybné, jen proto, že to udělá proces

5 | Projekt Krumlovia

tvorby a fundraising dočasně snažším. Říkáme přímo, v co věříme a proč, čeho se budeme rádi účastnit a čím se necháme inspirovat, od koho se budeme učit. Vítejte přispěvky všech, kteří se rádi zapojí do konstruktivní debaty.

Více informací naleznete na webových stránkách www.u4future.net.

Vize Po dvaceti pěti letech dokončuje jihočeské město Český Krumlov rozsáhlou renovaci historických objektů. Toto výjimečně zachovalé renesanční město patří právem k architektonickým perlám nejen střední Evropy a je součástí světového dědictví UNESCO. V současnosti má Český Krumlov příležitost podpořit transformaci městské části, která bude orientována na obnovu a tvorbu hodnot, kultury a prostředí.

Transformací bývalého vojenského areálu Vyšný vznikne nová městská část, která bude podporovat místní i regionální rozvoj. Bude kombinovat ekologii s novým systémem celoživotního vzdělávání od mateřské školy po universitu a zároveň nabízet další vzdělávání.

Mezinárodní vzdělávací městečko bude zahrnovat universitu a další instituce, navržené speciálně k tomu, aby pokrývaly společenské a sociální potřeby. Jedná se především o mateřskou, základní a střední školu, domov pro aktivní stáří, knihovnu, kulturní a konferenční centrum, prostor s dílnami, občůdky a kavárnami i obytné domy. Vše bude zasazeno do kontextu přírodního parku. Živa flóra a fauna poslouží jako odpočinková zóna pro studenty a žáky stejně jako pro místní obyvatele i návštěvníky. Na severní straně areálu budou ekologické domky a další možnosti

bydlení. I v ostatních částech areálu budou ubytovací kapacity. Kampus se díky tomu nebude v noci a během prázdnin vylidňovat a stane se tak plnohodnotnou součástí města.

Chtěli bychom, aby architektonická forma budov a okolních ploch kultivovala estetické vnímání člověka a probouzela jeho zájem o nové formy architektury a jejich propojení s přírodou. Budovy budou energeticky úsporné a celý prostor bude navržen tak, aby účelně hospodařil s přírodními zdroji v souladu s nejvyššími standardy udržitelnosti a soběstačnosti.¹

Areál ve Vyšném se stane místem setkávání všech společenských i věkových vrstev společnosti. Každý zde bude moci najít významné impulsy pro svůj rozvoj. Chceme, aby se model vzdělávání Projektu Krumlovia stal doplňkem k současné většinové nabídce.

Cíle Cílem Projektu Krumlovia je transformace bývalého vojenského areálu Vyšný na vzdělávací městečko založené na principech soběstačnosti a udržitelnosti. Projekt Krumlovia chce vytvořit vzdělávací, organizační a institucionální model, který umožní, aby zvolená řešení, vytvořená a testovaná v praxi, mohla být následně rozšířena do dalších institucí a míst.

Dílčí cíle:

1. Vytvořit vzdělávací městečko včetně mezinárodní university s výrazným sociálním a ekologickým přesahem;
 2. Založit rodinné centrum a mateřskou školu, která bude doplňovat již existující místní zařízení a bude pokrývat dodatečné potřeby lidí, kteří budou do vzdělávacího městečka a do Českého Krumlova přicházet;
- 6 | Projekt Krumlovia
3. Založit integrovanou základní a střední školu, která bude doplňovat již existující regionální zařízení a bude pokrývat dodatečné potřeby lidí přicházejících do vzdělávacího městečka a do Českého Krumlova;
 4. Rozšířit kapacity sociálních a zdravotnických služeb s možností různých druhů terapií, domovy pro aktivní stáří či hospic;
 5. Nabídnout kreativní a motivující vzdělávání propojené s praxí;
 6. Pomoci k obnově tradic dříve populárních řemesel, umění a kreativity obecně;
 7. Přispět ke snížení nezaměstnanosti v regionu vyvažováním sezónnosti ekonomických aktivit ve městě, zejména turismu. Podporovat místní ekonomiku a napomáhat vzniku nových podniků;
 8. Prostřednictvím nových formálních i neformálních vzdělávacích příležitostí zvýšit počet vzdělaných a vysoce kvalifikovaných obyvatel;
 9. Vybudovat areál, který se stane zdrojem inspirace nejen v oblasti vzdělávání a v architektuře, ale také v oblasti výzkumu, řemesel, ekologie, čistých energií, organizační kultury, správy, řízení, administrace a v mnoha dalších;
 10. Vytvořit unikátní urbanistický a architektonický prostor, který bude v souladu s principy udržitelného rozvoje.

Cílové skupiny Každý úspěšný projekt má jasnou představu o situaci na trhu, tedy o cílových

skupinách, které mají zájem o produkty a služby, jež projekt nabízí. Jelikož je Projekt Krumlovia komplexním projektem, nezaměřuje se na jednu cílovou skupinu. Každá instituce působící v rámci vzdělávacího městečka je zaměřena na specifické cílové skupiny. Ucelená koncepce projektu Krumlovia vytváří v každé oblasti synergie, specifické výhody a přednosti pro cílové skupiny všech věkových kategorií. Níže uvedený souhrn cílových skupin je vytvořen na základě institucí a jejich aktivit.

1. **Universita:** studenti, pedagogové a výzkumníci z ČR i ze zahraničí;
2. **Vývojové centrum:** inovátoři z ČR i ze zahraničí (např. ve firmách, neziskových organizacích, vládních institucích, na universitách a v dalších institucích);
3. **Podnikatelský inkubátor:** studenti a podnikatelé z ČR i ze zahraničí;
4. **Mateřská škola a rodinné centrum:** děti a rodiče ze vzdělávacího městečka, z Českého Krumlova a okolí;

5. **Integrovaná základní a střední škola** (včetně doplňkových neformálních programů): děti a mládež ze vzdělávacího městečka, z Českého Krumlova a okolí;

6. **Centrum biozemědělství s farmou**: studenti, výzkumníci, spotřebitelé z ČR i ze zahraničí;

7. **Řemeslné dílny a umělecké ateliéry**: děti, mládež, řemeslníci, umělci, spotřebitelé z ČR i ze zahraničí;

8. **Kursy, workshopy a semináře celoživotního vzdělávání**: účastníci a lektoři z ČR i ze zahraničí;

9. **Kulturní a konferenční centrum**: účastníci z ČR i ze zahraničí (dle zaměření programu);

10. **Therapeutikum**: pacienti a klienti z města, z regionu, z ČR i ze zahraničí vyžadující celostní péči, např. v oblasti uměleckých terapií;

11. **Pečovatelství dům pro zdravotně znevýhodněné osoby**: klienti zejména z Jihočeského kraje;

12. **Domov pro aktivní stáří a hospic**: senioři zejména z Jihočeského kraje;

13. **Kavárna, čajovna a restaurace; knihkupectví, lékárna, pekárna, prodejna zdravé výživy a další obchody a služby; celostní fitness a wellness, informační a výstavní centrum**: obyvatelé města i turisté.

7 | **Projekt Krumlovia**

14. **Obytné domy, hotel a další ubytovací kapacity**: studenti, zaměstnanci, jejich rodiny a návštěvy vzdělávacího městečka;

15. **Parky a zahrady**: studenti, zaměstnanci i široká veřejnost;

16. **Další služby, kulturní a sportovní aktivity**: studenti, občané a návštěvníci Českého Krumlova a obyvatelé Jihočeského kraje;

17. **Další cílové skupiny**: stážisté a dobrovolníci z ČR i ze zahraničí podílející se na vzniku, výstavbě a chodu vzdělávacího městečka.

Proč v Českém Krumlově?

V dějinách Českého Krumlova navazujeme na impulsy, které se objevily již v době posledního vladaře rožmberského dominia, Petra Voka z Rožmberka (1539-1611). Vzhledem k tehdejší mezinárodní situaci chtěl založit evropskou školu, která by vzdělávala studenty pro budoucnost. Pro tuto školu chtěl vytvořit nadační fond z výtěžku celého Dominia, který by podporoval studenty. Politická situace v zemi však nebyla myšlenkám, které předcházely dobu, příznivá, proto zůstalo u torza, které bylo uskutečněno v městě Soběslav. V Soběslavi vznikl kampus, kde byla pro studenty nejen škola, ale i kolej a špitál. Události Bílé Hory a třicetileté války však tento vývoj přerušily.

Projekt Krumlovia navazuje na ideu mezinárodní školy, v níž by se studenti mohli všestranně vzdělávat. Kasárna ve Vyšném, opuštěná před sedmi lety vojsky UNPROFOR, jsou vhodným místem, kde by v budoucnosti mohlo vzniknout vzdělávací městečko s mezinárodní Universitou Krumlovia.

Český Krumlov vnímáme jako historickou a kulturní perlu Evropy a jako ideální místo pro vzdělávání budoucích generací. Kampus má propojovat minulost a budoucnost města, a zároveň odrážet architektonickou a přírodní krásu Českého Krumlova.

Vzdělávací městečko bude propojovat výukové, sociální, volnočasové a další služby s již existující nabídkou města a regionu. Projekt Krumlovia přivede do města studenty a profesionály ze všech koutů světa, a využije potenciál města v celé šíři.

V březnu 2013 se projektový tým poprvé setkal se starostou města Český Krumlov, Mgr. Daliborem Cardou, jehož projekt oslovil. Zastupitelstvo města schválilo na svém zasedání dne 26. září 2013 *Memorandum o porozumění* mezi městem Český Krumlov a společností *Institutions for the Future, s.r.o.* Memorandum bylo podepsáno 31. října 2013. Tentýž den se poprvé setkala pracovní skupina jako vedoucí orgán projektu. Do konce roku 2014 se setkala pracovní skupina celkem 21krát.

Vzdělávání

Východiska Jako poslední dozvuk celistvého uchopení člověka v umění i vědě se objevila renesance a košatost vzdělanosti renesančního člověka, jehož ideálem byla všestrannost (například Leonardo da Vinci). S novými objevy však následně stoupají obtíže vše vědomě obsáhnout. Začínají vznikat specializace. Touha po přírodovědných poznatcích byla doprovázena rozvojem vědy i techniky. Začal být akcentován intelekt, což působilo též na oblast vzdělávání a školství. Svět se začal ubírat směrem zvyšování inteligenčního potenciálu jednotlivce – od zavedení povinné školní docházky až po třídění žáků do speciálních tříd podle výšky jejich IQ. Už v 50. letech minulého století hovořil Jean Paul Sartre o „odcizení člověka“. Sartre ve svých spisech toto odcizení specifikuje ve smyslu, že člověk ztrácí vědomí o souvislosti věcí, dějů i událostí vlastního života. Člověk začíná postrádat rozměr krásy. Technizuje se i umění, které v mnoha ohledech vyjadřuje dezorientaci lidí. Vedle sociálně realistických děl se objevuje abstrakce, roztříštěnost. Sartreova generace vnímala trend jednostranně rozvíjející se vědy a techniky jako odcizení člověka sobě samému a základním lidským hodnotám. Původní význam řeckého slova „techne“ (τέχνη) byl „krása“, podobně jako slovo „kale“ (Καλη) znamenalo „dobro“. Posun významu slov směrem ke zjednodušení na pouhé zmechanizování zatemnil smysl jejich skutečného významu.

Oproti těmto hlasům sílilo hnutí vědecko-technické revoluce s prvními počítači, zaplňujícími celou místnost a „požírajícími“ množství krabic s dřevěnými štítky, které se množily ve stále nových sestavách. Vynořovaly se prognózy, že končí věk knihy, že se lidé budou učit přes Internet. Počítače se z velkých místností „smrskly“ na notebooky, pak i na mobilní telefony, tablety a inteligentní hodinky. Stále více lidí se začalo den co den nořit do prefabrikátů počítačových iluzí a virtuálních světů. To už se však začaly objevovat varovné hlasy o škodlivosti počítačů v dětském věku, o omezení rozvoje kognitivních funkcí, o počítačové závislosti, o pasivitě a zároveň agresivitě dětí vlivem nadužívání médií.

Tento trend nabírá ve 21. století na síle. Výuka se stále více technizuje a čím dál více se omezuje přímá komunikace s vyučujícím, nastupuje doba komunikace a vyučování přes Internet.¹⁹ Ne náhodně stoupá ve společnosti počet autistických dětí. Díky

44 | Projekt Krumlov

mediím se postupně stáváme autisty. Ztrácí se schopnost lidského rozhovoru, který J. W. Goethe považuje za nejdůležitější (Pohádka o zeleném hadu a Lilii). Tento trend zrcadlí širší jev závislosti na médiích; např. v Německu tráví lidé na médiích průměrně 10 hodin denně. Průměrný čas, který tráví s ostatními členy rodiny, přáteli a známými, se blíží k pouhým čtyřiceti minutám denně.²⁰

Komunikace, slovo odvozené z latinského slova „communio“, začíná dostávat jiný význam a rozměr. Košatost a plasticita výuky se často vytrácejí, umělecké předměty se vyučují téměř výlučně na uměleckých školách.

Stoupá potřeba vzdělání, které bude rozvíjet a posilovat celou osobnost. Je třeba začít s novým způsobem vzdělávání, a opřít se o kvalitu skutečných vyučujících, partnerů výuky, jejichž autorita nebude spočívat v možnosti udělovat známky. Je třeba opřít se o schopnosti hlubokého poznání jednotlivých osobností žáků a studentů.

Řada odborníků se shoduje, že IQ není komplexním měřítkem schopností člověka, a

zdaleka neurčuje kvalitu osobnosti. Naopak může být podkladem hrůzných asociálních jevů a činů (např. Anders Breivik). Znovu se začíná hovořit o dalších formách inteligence, jako například o inteligenci emocionální, sociální či spirituální. Postupně se znovu objevuje jako ideál celistvý „košatý“ člověk.²¹ Hovoří se o nové renesanci lidství. Postupně se objevují otázky, např.

- Jaký je skutečný smysl života na Zemi?
- Určuje IQ kvalitu člověka?
- Určuje IQ kvalitu lidského bytí?

Staré otázky se před námi začínají nořit v novém světle a probouzejí touhu po celistvosti člověka. Začíná stoupat i vážný zájem o Zemi a na ní o trvale udržitelný život. Rozvíjí se zájem o ekologické zemědělství, o zdravé potraviny, o nové zdroje energií. Souběžně s ekonomickou globalizací stoupá i zájem o globální bytí člověka na Zemi, a zároveň o lokalizaci, např. o lokální měny, lokální potravinové sítě a komunitní život. Zájem o to, jak „přirozeně žít“, se prohlubuje. Mnoho lidí touží po změně. Cítí, že pokud půjdou s davem, dojdou pouze tam, kam dojde dav. Dokáží-li však opustit konvenční cesty, mohou dojít na místa, kde nikdy nikdo nebyl.²²

Touha po vzdělávání

Systém školské výuky tak, jak se nám v současnosti často prezentuje, se nejenom na míle vzdálil Komenskému, na něhož se stále ještě odvolává, ale stal se v mnoha ohledech kontraproduktivní. Namísto poznávání skutečností nabízí čím dál tím více neživý obsah a memorování velké sumy později neupotřebitelných informací.

Takový obsah zdaleka nevyužívá celek lidského potenciálu, ani rozumové schopnosti člověka, na které se tak často odvolává. Rozum dává možnost podrobné analýzy jevů i hledání jejich hlubších souvislostí a analogií s jevy jinými. Rozum dokáže odhalit slabiny tvrzených dogmat a dokáže uchopit pravdivý smysl slov. Rozum dokáže jasně vidět, tedy je schopen skutečné jasno-zřivosti, protože vnímá tendence počínajících jevů, a dokáže odhadnout jejich další průběh.

Touha po skutečném vzdělávání není touhou po spoustě „informací“, které často zůstávají na povrchu, u slupky obalující pravý smysl daného. Lidem, kteří mají opravdový zájem o vzdělávání, se jedná o podstatu, o zrno či jádro, které ve formě, ve slupce vězí.

Jak to vyjádřil E. Schumacher: „Počet vzdělávacích institucí roste, stejně jako znečištění životního prostředí, množství vyčerpaných přírodních zdrojů a nebezpečí

45 | Projekt Krumlov

ekologických katastrof. Pokud má tedy vzdělání lidstvo zachránit, musí to být vzdělání jiného typu: vzdělání, které nás přivede k pochopení souvislostí a hloubky jevů.”

Stojíme před otázkou, jak opět uchopit člověka a lidství a umožnit zájemcům o studium, aby se na základě vlastních zkušeností naučili poznávat a rozlišovat dobré od špatného, hodnotné od nehodnotného, pravdivé od lživého.

Touha po pravdivosti se vynořuje v různých směrech a otázkách, např.

- hledání pravdivého vztahu k Zemi, na níž žijeme
- hledání pravdivého způsobu života
- hledání skutečného poznání souvislostí všech věcí
- hledání pravdivých vztahů mezi mužem a ženou
- hledání pravdivých vztahů mezi lidmi navzájem.

Tato a podobná témata nabývají stále většího významu. Volají po metodách, jimiž by se pravdivost dala prověřit. Mladí lidé chtějí být bráni vážně a participovat na procesu poznávání vlastním hledáním, případně i omyly, které ale opět objeví oni sami pomocí vhodně kladených otázek a zkušeností. Individualita lidských jáství by měla být v průběhu procesu výuky zpevňována, vedena k uvědomění si vzájemnosti

a k toleranci procesu individuace toho druhého. *Tento proces vyžaduje od vyučujícího velkou trpělivost a bohatou fantazii.*

Hledání nového přístupu ke vzdělávání

Trendem současnosti je hledání východiska z krize lidství, která je příčinou většiny dalších krizí, jež zasahují dnešní svět. I my hledáme východiska, a jsme přesvědčeni, že základem řešení je proměna smýšlení, úcta k člověku, a z ní plynoucí adekvátní vzdělávání. Proto jsme se zaměřili na nové formy vzdělávání, které odpovídají současné poptávce a akcentují otevírání nových možností pro budoucí vývoj jednotlivců i společnosti.

David Suzuki, kanadský ekolog, upozorňuje, že existují věci, které nemůžeme změnit – gravitaci, entropii, rychlost světla. Zároveň však existuje spousta věcí, s nimiž přišel člověk, které jsou změnitelné.²³ Patří mezi ně i školství a způsob vzdělávání. Záleží jen na lidech, jak je dokáží využít a v případě nesplnění požadavků změnit. Mnoho lidí na celém světě, i tým Projektu Krumlovia a lidé kolem iniciativy *University for the*

Future, pracuje na této změně. Hledáme nový přístup ke vzdělávání, který odpovídá aktuálním potřebám společnosti.

Inspirací při naší práci je tvůrčí dílo dřívějších i současných myslitelů a praktiků, kteří prosazují hlubší pohled na svět.²⁴ Na základě studia těchto přístupů připravujeme nový celostní model vzdělávání čerpající z impulsů, které se v oblasti péče o lidství a přírodu ukázaly jako nosné.²⁵

Příklady inovativních přístupů ke vzdělávání, kterými se při tvorbě Projektu Krumlovia inspirováme, naleznete v Příloze 3. Řada z nich již existuje dlouhou dobu, a fungují na mnoha místech po celém světě. Neexistuje však žádný přístup, který by byl ze všech nejlepší, neexistují přístupy, které by byly pro všechny lidi lepší nebo horší než druhé. Každý má právo preferovat konkrétní přístup. Pokud však chceme vytvořit opravdu nové a vysoce kvalitní vzdělávání, je potřeba začít s čistým štítem, a provést rozsáhlý systematický výzkum rozdílných přístupů.

46 | Projekt Krumlovia

Srovnávací výzkum v oblasti vzdělávání

Stejně tak, jako v případě jiných otázek, jako je organizace a vedení, péče o zdraví, tvorba krajiny a architektura, vycházíme i v případě vzdělávacích přístupů z nejrůznějších zdrojů pro inspiraci. V našem výzkumu se nejdříve budeme snažit zešířena zachytit co nejvíce možných přístupů (viz Příloha 3). Poté budeme aplikovat určitá kritéria pro výběr vhodných přístupů na základě našich společných hodnot.

Ohled budeme brát mj. na:

- úctu k celistvosti a jedinečnosti každého jedince,
- propojení svobody a zodpovědnosti,
- diferenciaci vzdělávacího obsahu a metod, vycházejících z úrovně rozvoje jedince a jeho konkrétních potřeb,
- chuť a potřebu vnitřně růst směrem k vyššímu lidskému potenciálu,
- schopnost vyvolat radost ze života stejně tak jako
- rozvíjení schopností spoluvytvářet žádoucí budoucnost založenou na sociální a mezigenerační spravedlnosti, péči o jiné druhy a správě ekosystémů.

Tato kritéria nebudou aplikována mechanicky; nejedná se o seznam. Nastiňují směřování našeho výzkumu. Všechny vzdělávací přístupy, které nabízejí odpovědi na tyto problémy, budou brány v potaz, bez ohledu na souvislosti, ve kterých vznikly a bez ohledu na to, zda mají dlouhodobou tradici nebo se rozvinuly nedávno. Přestože jsou požadavky na vzdělávání ve Vzdělávacím městečku vysoké a komplexní, existuje obrovské množství přístupů, které by mohly náležitě přispět. Není třeba převzít vše z jednoho vzdělávacího směru, struktury či proudu. Některé stránky konkrétního přístupu ke vzdělávání mohou být zastaralé, nevhodné pro místní podmínky nebo neslučitelné s našimi kritérii, zatímco jiné stránky věci mohou dobře zapadat. Zároveň

uznáváme obecný argument o tom, že žádná vzdělávací tradice není nezbytně neúplná a tudíž nemusí být doplněna tradicemi jinými (Ceruti & Pievani, 2005; Edwards & Molz, in press). Každá vzdělávací tradice vychází z určitých souvislostí, na jejichž základě zdůrazňuje, nezdůrazňuje nebo opomíjí určité rozměry reality. Je tedy možné spojit dílčí návrhy z různých vzdělávacích tradic a vytvořit tak nový celek. Zvláštní pozornost věnujeme originálnímu záměru zakladatelů alternativních vzdělávacích přístupů, neboť jejich nápady a následné uvedení do praxe se často liší. Nezabýváme se tedy pouze tím, jak inovativní instituce po celém světě fungují, ale zajímá nás, jak původně měly fungovat. V naší vlastní praxi se pak zabýváme způsoby, jak mohou být tyto nápady a impulzy relevantní pro naši vlastní snahu vytvořit vzdělávání odpovídající na požadavky 21. století.

Z výše uvedených důvodů nelze učinit verdikt o tom, který přístup bude eventuálně použit. Ve skutečnosti takový verdikt nemusí vzniknout vůbec, jelikož se oblast vzdělávání nachází v hluboké transformaci a nové rozvojové tendence se rychle objevují. Proto výzkum (a experiment zároveň) vzdělávacích přístupů, které jsou předdefinovány vůdčími hodnotami a principy, bude muset být nedílnou součástí úkolů, které budou probíhat ve Vzdělávacím městečku. Tento specifický a doposud nedostatečně vyvinutý druh vzdělávacího výzkumu bude v ideálním případě provozován ve Vzdělávacím institutu, jež bude součástí univerzity Krumlovia. Jsme si vědomi toho, že není možné kombinovat vše dohromady, neboť by byla výsledkem pouze nepoživatelná „všehochuť“. Sloučení mnoha či dokonce všech vzdělávacích paradigmat do všezahrnujícího modelu není jen příliš troufalé, ale nerealizovatelné v praxi. V průběhu roku 2015, dříve, než budou ve vyšenském kampusu vybudovány vzdělávací instituce, bude takový přístup důkladně promyšlen.

47 | Projekt Krumlovia

Všechny instituce pak budou postaveny na nových základech, které mohou být dále formovány v závislosti na nových poznatcích a zkušenostech.

Příklady uvedené v Příloze 3 a 4 nepředstavují úplný seznam. Ukazují, že široká škála podnětů k inspiraci je již k dispozici. Musí být chápány a hodnoceny vzhledem ke své relativní hodnotě pro potřeby a účely Vzdělávacího městečka. Aktuální vzdělávací přístupy aplikované ve Vzdělávacím městečku budou záležet na počtu těchto kritérií:

- potřeby lidí, kteří se chtějí účastnit podávání vzdělávacích návrhů pro Vzdělávací městečko,
- zázemí, kompetence a přání lidí, rozvíjejících jednotlivé vzdělávací návrhy,
- zdroje, které bude možné použít na rozvoj a realizaci návrhů, a
- požadavek určité míry koherence s ostatními vzdělávacími návrhy. Není nutné, aby všechny návrhy následovaly jeden vzdělávací proud. Dostačující bude, pokud budou mít návrhy „rodinnou podobnost“ ve smyslu sdílených společných hodnot a principů.

Tato kritéria, spolu s ostatními kritérii, společně povedou k jedinečné sestavě lokalizovaných vzdělávacích návrhů. Je nepravděpodobné, že budou kopíí jakéhokoliv samostatného vzdělávacího proudu. Navíc tento soubor návrhů a vzdělávacích přístupů, se bude postupně vyvíjet na základě těchto faktorů:

Za prvé je potřeba zlepšit zavedené vzdělávací programy pomocí vhodných evaluačních dotazníků, které vyplní také všichni akcionáři. Tyto evaluace nebudou nakloněny krátkodobému efektu „wow“, ale dlouhodobé použitelnosti.²⁶

Za druhé další výzkum bude zaměřen na vhodné zdroje inspirace. Zvláštní pozornost věnujeme originálnímu záměru zakladatelů alternativních vzdělávacích přístupů, neboť jejich nápady a následné uvedení do praxe se často liší. Nezabýváme se tedy pouze tím, jak inovativní instituce po celém světě fungují, ale zajímá nás, jak původně měly fungovat. V naší vlastní praxi se pak zabýváme způsoby, jak mohou být tyto nápady a impulzy relevantní pro naši snahu vytvořit vzdělávání odpovídající na požadavky 21. století.

Za třetí budou zavedeny hospitace mezi vzdělávacími praktikanty napříč institucemi. Dále bude možnost výměnného pobytu výzkumníků, které se zabývají vzdělávacími

filosofiemi a jejich aplikací. Team Krumlovia proto vytvořil výzkumný projekt, který tuto výměnu usnadní mezinárodně. Viz seznam zdrojů inspirace v Příloze 3.

Základní pojmy Záměrem Projektu Krumlovia je znovuobjevování smyslu vzdělání a vytvoření nových

institucí reflektujících tento ideál. Projekt Krumlovia i iniciativa *University for the Future* kladou stejný důraz na vzdělávání jako na výzkum a tvůrčí aktivity. Jack Mezirow²⁷

mluví v tomto kontextu o tzv. transformativním vzdělávání (angl. *transformative learning*). Náš záměr navíc zahrnuje i transformativní výzkum a transformativní aktivity (angl. *transformative research, transformative action*). V angličtině vyjadřuje termín ‚transformativní‘ zásadní přeměnu, obrodu či obnovu. V češtině zní slovo ‚transformativní‘ příliš abstraktně a technicistně, proto používáme v českém překladu místo slova ‚transformativní‘ výraz ‚tvořivý‘, tj.

- Tvořivé vzdělávání
- Tvořivý výzkum
- Tvořivé aktivity

48 | Projekt Krumlovia

Tyto pojmy souvisí s heslem Projektu Krumlovia: „cesta za vlastní tvořivostí“.

Klíčové pojmy iniciativy University for the Future

Jednotlivé oblasti (vzdělávání, výzkum, aktivity) mají největší potenciál, pokud nejsou oddělené. V tomto dokumentu se zaměřujeme zejména na vzdělávání. Tímto nechceme upřednostnit oblast vzdělávání před zbývajícími dvěma oblastmi. Mezi těmito oblastmi neexistuje hierarchie. Např. výzkum není pouze součástí vzdělávání, stejně jako vzdělávání není pouhou součástí výzkumu. Obě oblasti jsou způsoby poznání. Vzdělávání se více zaměřuje na osvojení si již existujících znalostí a dovedností, zatímco výzkum se zaměřuje na objevování nových znalostí a dovedností. Pokud dovedeme propojit vzdělávání s výzkumně založeným způsobem učení (angl. *co-inquiry, practice-based research*, atd.), a pokud začneme rozumět výzkumu jako cestě za hledáním odpovědí na společenské otázky, vzdělávání a výzkum se začnou prolínat. Podobně jsou praktické aktivity součástí výzkumu a vzdělávání. Jak tvrdil G. B. Shaw: „Jediná cesta k vědění je činnost.“

49 | Projekt Krumlovia

Tvořivé vzdělávání Přístup ke vzdělávání iniciativy *University for the Future* a Projektu Krumlovia by mohl

být vyjádřen slovy: „tvořivé vzdělávání pro svobodu a odpovědnost“ – ve zkratce „tvořivé vzdělávání“. Hlavním cílem je umožnit žákům a studentům vydat se na cestu tvořivosti, vést kreativní a odpovědný život a přispívat k rozvoji společnosti.

Dílní cíle tvořivého vzdělávání jsou:²⁸

1. Zaměření na životní smysl a poslání

Základním cílem tvořivého vzdělávání je posílit osobnost a vědomé rozhodování studentů, jakým směrem se v životě vydat a jak se orientovat v období rychlých změn. Orientace na životní smysl a poslání nahrazuje dnešní důraz na uplatnění na současném trhu práce, který se během procesu vzdělávání neustále mění. Prostředí a obsah vzdělávání usnadní zaměření na životní smysl a poslání tím, že žaka/studenta naučí najít vnitřní klid a koncentraci, jež jsou potřebné pro nalezení odpovědí.

2. Rozvoj schopností a talentů

Tvořivé vzdělávání pomáhá v žácích a studentech probouzet a rozvíjet jejich talenty a umožňuje jim hledat vlastní životní směřování a poslání. Vzdělávání může studentům pomoci porozumět nejen tomu, jaké jsou jejich schopnosti a talenty, ale také jim nabízet možnosti, jakým způsobem se mohou dále rozvíjet. Tvořivé vzdělávání je orientované na dlouhodobý, celoživotní rozvoj, ne jen na horizont zaměstnatelnosti. Vzdělávání je nejen zaměřeno na žáka (angl. *learner-centred*

education), ale je žáky tvořeno (angl. *learner-managed education*). Pedagogové respektují specifické rysy osobnosti, nadání i jednostrannosti, pomáhají rozvíjet pozitivní aspekty osobnosti v prostoru, kde mohou žáci a studenti experimentovat, a kde je jim povoleno dělat chyby.

3. Motivace k učení

Dalším cílem tvořivého vzdělávání je probouzet ve studentech touhu po vlastním rozvoji, a tím utvářet základy pro celoživotní učení určené vlastní potřebou. Pedagogové podporují touhu žáků či studentů učit se z vlastní potřeby a důvěřují jejich touze objevovat svět. Škola a universita umožňuje osvobodit se z plnění přání rodičů a pomáhá nalézat vlastní cesty. Vzdělávací proces promlouvá k existenciálním otázkám dětí a studentů a postupně v nich probouzí jejich vlastního ‚vnitřního učitele‘.

4. Aktivní přístup ke studiu

V dnešním systému je učitel většinou více aktivní než studenti. Na Universitě Krumlovia je kladen důraz na aktivitu a tvůrčí schopnosti studentů. Např. při projektově orientovaném studiu nejde jen o to, zapojovat žáky a studenty do reálných projektů nebo nechat studenty vytvořit vlastní projekty. Jde o metodu, jak aktivovat studenty tím, že se učitel stane průvodcem studentů, který jim bude stát po boku, avšak neprozradí řešení a při minimální intervenci pomáhá studentům, aby řešení našli sami.²⁹

50 | Projekt Krumlovia

5. Spoluvorba kurikula (angl. *co-creative curriculum*)

Žáci a studenti mají možnost spoluvytvářet kurikulum v závislosti na osobním směřování a zájmech. Každý má svého garanta či titora, který pomáhá při sestavování individuálního kurikula a vytváření studijních skupin s podobnými zájmy. Kurikulum je flexibilní a umožňuje transdisciplinaritu.

M. Csikszentmihalyi řekl: “Pokud si někdo přeje naplnit vzdělávání kreativitou, mělo by být prvním krokem podpořit studenty v hledání toho, co opravdu milují a pomoci jim se do této oblasti hluboce ponořit – ať už je to básnictví, fyzika, technika či tanec.

6. Celistvost

Tvořivé vzdělávání přijímá jedinečnost i celistvost člověka a zohledňuje to ve způsobu výuky. Porozumění hodnotám a jejich vytváření vyžaduje kultivaci všech složek lidské bytosti. Kromě intelektu si vážíme též dalších druhů inteligence jako např. emoční, umělecké, estetické, sociální či morální. Celistvost člověka měla být rozvíjena již od útlého věku zážitky s přirozeným světem, nikoliv světem virtuálním. Dítě potřebuje rozvíjet své kognitivní funkce hlavně na skutečných předmětech, nikoli na předmětech umělých.

Hlavními hledisky výuky je práce na posílení osobnosti získáním důvěry, čeho všeho může člověk objevováním docílit. Posílení osobnosti je možné např. uměleckými prostředky. Součástí každého programu by měly být aktivity jako např. hudba, divadlo, zpěv, přednes, kreslení a malování, práce s hlinou a rukodělné techniky. Intelektuální práce je tímto vyvažována a doplňována uměleckými, pohybovými a dalšími aktivitami. Akcentace uměleckých přístupů ve výuce není samoučelná, ale pomáhá v rozvoji celé košatosti osobnosti, a tím i ke zpevnění vlastních postojů, ale zároveň i k pružnosti v myšlení a chápání postojů ostatních.

7. Rozšíření metod výuky

Ve všech vzdělávacích institucích vítáme širokou škálu metod (např. zážitková pedagogika, umělecké prostředky a řemesla, projektové vyučování, komunitní kruhy, hry, simulace, Teorie U, sokratovský dialog, myšlenkové mapy, šest myslitelských klobouků, atd.). Nad případovými studii navíc upřednostňujeme osobní zkušenosti studenta z reálných projektů, které jsou v našem projektu hlavním zdrojem zážitkového vzdělávání. Osobní zkušenosti jsou v Projektu Krumlovia vždy cennější než psané zkušenosti někoho jiného.

Na první místo nestavíme množství získaných informací, ale jejich kvalitu a praktické využití. Klademe důraz na porozumění, kritické myšlení a tvořivost jako protiklad

k pouhému memorování.

8. Rozvoj pedagogů a dalších zaměstnanců

Tvořivé vzdělávání vyžaduje vysoce odborně a lidsky kvalifikované učitele a nepedagogické zaměstnance motivované ke stálému zvyšování vlastní kvalifikace a k neustálé práci na sobě. Tímto nemyslíme povinné tréninky a teambuildingy, ale individuální a skupinovou práci, která pomáhá tvořit spolupráci a týmovou kulturu (angl. *team spirit*). Pouze „odučit hodiny a jít domů“ není v souladu s naším přístupem.

51 | Projekt Krumlov

9. Sebereflexe

Využíváme možnosti sebereflexe vlastní práce na místo neustálého hodnocení žáků formou známek. Tvořivé vzdělávání nepodporuje princip pedagogického vedení, který bychom mohli nazvat 'cukr a bič'. Ten funguje v závislosti na tom, zda jsou či nejsou plněny požadavky pedagoga. Při hodnocení mohou být využity možnosti slovního hodnocení, zpětné vazby mezi žáky/studenty i směrem k pedagogům, mapy učebního pokroku, atp. Celkově jsou překonávány zjednodušující přístupy k hodnocení. Nejpodstatnějším typem hodnocení je zpětná vazba, kterou student dostane při realizování činnosti v praxi. Realizace celého cyklu od vize až k samotnému činu poskytne studentovi nejadekvátnější zpětnou vazbu, kterou mu nikdo jiný nemůže poskytnout.

10. Týmová spolupráce

Klíčovým prvkem je schopnost týmové spolupráce a vytváření dlouhodobých vztahů. Důraz klademe na příznivé klima školy prostřednictvím pozitivních mezilidských vztahů a partnerského přístupu mezi dětmi a dospělými, a uvnitř obou skupin navzájem. Žáci a učitelé by měli trávit společně čas i mimo třídu, aby se mohli lépe poznat a stát se partnery v procesu vzdělávání. Každý je zároveň učitelem a žákem.

11. Důraz na propojení studia s praxí

Dle Bílé knihy terciárního vzdělávání neposkytuje současná situace ve školství dostatečné prostředky k tomu, aby studenti prošli důkladnou přípravou na praktická povolání. V naší nabídce vzdělávání bude zřetelný vztah k reálnému životu. Každý člověk je zároveň učitelem, žákem, badatelem, poradcem i inovátorem. Tento postoj ke studiu může studentům nabídnout, kromě cenných vědomostí a praktických zkušeností, hluboké propojení s reálným životem a s individuálním životním příběhem. Tím se lišíme od většiny škol a universit, které jsou často odpojeny od potřeb organizací a společnosti.

12. Směrem ke společenským výzvám

Tvořivé vzdělávání má provádět studenty érou velkých společenských změn. Klademe důraz na společenské výzvy, rozvoj funkčních společenství a směřování k udržitelnosti. Smysluplné vzdělávání i práce by měly vést k pozitivním změnám ve společnosti, pomáhat v hledání a realizování řešení celého spektra od místních po globální problémy a výzvy.

13. Otevřenost

Vzdělávací instituce budou navazovat spolupráci s dalšími inspirujícími jednotlivci, skupinami a organizacemi ze svého okolí a postupně se budou navenek profilovat jako komunitní centrum kultury a vzdělanosti.

52 | Projekt Krumlov

14. Nejlepší vzdělávání je život

V současném systému vzdělávání je studium a život více či méně oddělené. Tím je studium výrazně ochuzeno, jelikož právě propojení vzdělávacího obsahu s vlastním životem umožňuje hlubší cesty poznání. Římský stoický filosof a politik Lucius Annaeus Seneca říkal: „Non schoale sed vitae discimus - Neučíme sa pro školu, ale pro život.“

Tvořivý výzkum Tvořivý výzkum vyžaduje novou kvalitu myšlení výzkumných pracovníků. Hledá

souvislosti i mezi zdánlivě nesouvislými jevy, v nichž se orientuje po časových přímkách a obsahových obloucích, které mohou probíhat v krátkých i delších časových periodách. Tvořivý výzkum hledá původu, důvodu vzniku, účelu věcí a znalost jejich vztahů. Tak, jako ze žaludu může, za příznivých okolností, vyrůst mohutný dub, a za nepříznivých okolností, které je možné rovněž formulovat, vyroste nemocný a neduživý stromek, tak je možné porovnáváním jevů v oblasti sociální i v životě jednotlivce objevit hluboké, dříve nevyslovené zákonitosti.

Tvořivé aktivity Myšlení i citění člověka se rozvíjí a prohlubuje v činnosti, která je smysluplná a dává

člověku pocit důvěry v sebe i v život. Již malé dítě vyhledává bláto a kaluže, stejně tak i kamínky a různá dřívka, ze kterých staví a jimž propůjčuje ve své fantazii žádané podoby a charakter.

V současnosti je často tato kreativita dítěte, později dospělého člověka, redukována na orientaci ve světě počítačů a virtuálních realit. Tím lidská kvalita tvůrčího činu mizí, jak prokazují příklady z psychopatologie, neboť vnímání skutečnosti se ztrácí a nastupuje realita virtuální. Člověk má pocit, že „něco“ dělá, ale čin zůstává pouze v představách, ve skutečnosti se nestalo nic.

Pro lidi a jejich oprávněné sebevědomí je důležitý *tvůrčí čin*. Ať už je to zelenina, kterou člověk vypěstoval, projekt pro zlepšení životního prostředí, upletený svetr anebo namalovaný obraz. Podobně vzniká i vztah k přírodě, zvířatům i všemu živému. Studenti potřebují dostatek prostoru a trpělivých mistrů v oblastech jejich zájmu. Již od prvního ročníku studia mají studenti procházet různými dílnami, pracovat v zemědělství a zdokonalovat se v dalších praktických či uměleckých dovednostech, aby postupně sami zjistili, která tvůrčí činnost jim nejlépe vyhovuje.

Ve vyšších ročnících, pokud uspěli ve výše zmíněných úkolech, mohou praktikovat i v sociální oblasti, např. při práci se seniory, bezdomovci, drogově závislými lidmi, vždy pod supervizí odborníka.

Systémové inovace Cílem Projektu Krumlovia je nabídnout tvořivé vzdělávání, tvořivý výzkum a tvořivé

aktivity zaměřené na rozšíření a posílení lidského potenciálu. Věříme, že potenciál každého člověka působí na vývoj celé společnosti. Proto může nově uchopené vzdělávání, tak jak ho vnímá iniciativa *University for the Future*, přispět k regeneraci oblastí jako je politika, ekonomika či kultura.

Pokud se domníváme, že naše současná společnost nepotřebuje žádné změny, tak i vzdělávací systém by mohl nadále existovat bez výrazných změn. Pokud však cítíme, že by některé či všechny oblasti společnosti potřebovaly změnu k lepšímu, měli bychom se zaměřit především na vzdělávací systém, neboť ten velmi výraznou měrou

53 | Projekt Krumlovia

přispívá k formování lidských osobností, které společenský systém utváří. Inspiraci a přeměnu potřebuje nejen oblast vysokého školství, ale též oblasti vzdělávání předškolního, základního a středního, včetně neformálního vzdělávání mládeže a dospělých a návazného profesního vzdělávání.

Otázkou tedy je, jaké by mohlo být vzdělávání, které podporuje systémové inovace?

Mělo by splňovat následující charakteristiky:

- Stát se autonomní oblastí chráněnou před politickými a ekonomickými zájmy;
- Kultivovat přirozené schopnosti člověka;
- Podporovat vnitřní růst všech dimenzí lidského bytí;
- Překračovat hranice pouhých informací;
- Propojovat život, učení a práci;
- Zaměřovat se na velké výzvy dnešní doby;
- Zahrnovat spolupráci budoucnosti jako součást vzdělávacího procesu.

Výzva být pedagogem

Velikou výzvou celého projektu bude výchova a vzdělávání těch, kteří budou ve vzdělávacím městečku působit jako pedagogové. Nejedná se pouze o odborné kvality, ty se předpokládají samozřejmě, ale o kvality lidské. Největší nároky jsou kladeny na osobnost vyučujícího.

Pedagog by měl...

... získat autoritu a důvěru mladých lidí tím, že s úctou přistupuje ke studentům a studenti vnímají pravdivost a celistvost osobnosti, včetně vlastní reflexe nedostačivosti.

... zvládat širší škálu metod, včetně metody Sokratických otázek, jimiž studenty postupně dovede k objevu odpovědí.

... překonávat předsudky a vědět, že sympatie a antipatie jsou pouze jeho vlastními projekcemi.

... mít skutečný zájem o osobnost každého studenta a znát i mnohé složitosti jeho individuálního vývoje, aby jej mohl adekvátně motivovat.

... „táhnout“ tím, že v žácích a studentech vidí víc a věří v ně víc, než oni sami.

... pochopit směřování životního příběhu studenta a odpovídajícím způsobem uvést studenta do vlastního bádání a uvědomění si jeho životního příběhu.

Tato část našeho projektu se nám jeví zatím jako jedna z nejsložitějších.

Nepochybujeme o tom, že existuje řada odborníků a specialistů v různých odvětvích poznání, ale nám se jedná o jejich lidské kvality. Učitel může být tím, z něž je možné lásku ke vzdělání, míru odpovědnosti a životní hloubky „odečíst“. Učí především ne tím, co říká, ale jaký je. Připravujeme program vzdělávání osobnosti univerzitního pedagoga, který bude založen na dobrovolnosti a opravdovém zájmu.

Universita

Krumlovia

Až do 20. století se týkalo studium pouze malé části populace. Od té doby však stoupl počet universit a universitních programů. Idea vysokoškolského vzdělávání pro širokou vrstvu obyvatelstva vedla k inflaci titulů. Výsledkem jsou mj.

- snižující se standardy,
- homogenizace obsahu a procesu výuky,

54 | Projekt Krumlovia

- nízká míra individuálního přístupu a hlubších vztahů,
- studenti bez vážného zájmu o studium, studující pouze pro získání diplomu,
- nedostatek kvalitních řemeslníků a umělců,
- nízká míra odvahy tvořit nová díla a zakládat organizace a s tím související ekonomická stagnace;
- zvyšování nezaměstnanosti absolventů vysokých škol;
- pocit mnoha lidí, že pokud nemají vysokou školu, zklamali.

Rádi bychom pomohli tyto trendy přehodnotit, přerušit standardizaci vzdělávání a vrátit se k původnímu poslání universit jako míst, kde člověk zraje jako osobnost a vydává se na cestu k opravdovému poznání. Universita Krumlovia chce změnit tendenci studentů nahlížet vzdělání jen jako prostředek k dosažení diplomu. Naše aktivity jsou zaměřeny na to, aby celý systém vzdělávání opět vycházel z lásky k vědě (*filein* -

milovat, *sofia* -moudrost) a odklonil se od vnímání vzdělání založeného na mocenském postoji, společenském statusu či kariérním úspěchu.

Konkrétní podoba takového vzdělávání je popsána v následujících sekcích.

Základní oblasti

studia

Universita Krumlovia bude transdisciplinární. Centrem jejího zájmu bude celistvá lidská existence a její rozvoj. To je hlavní důvod, proč nebude Universita Krumlovia rozdělena na fakulty a katedry, a proč nebudou naše studijní programy srovnatelné s dnešními obory.

První cíl, a základ pro všechny studijní programy, je získání co nejširšího rozhledu a

schopnost myslet v souvislostech. Tento rozhled pomáhá studentům orientovat se v enormní komplexitě naší civilizace a zároveň najít svoje místo a poslání, tzn. hledat to, o co se studenti opravdu zajímají a co je naplňuje.

Studijní programy se budou zaměřovat na klíčové otázky a výzvy ve třech propojených oblastech, které obsahují slovo „sofie“. Pojem „sofie“ znamená „moudrost“, tak, jak je užívána např. ve slově „filosofie“, kde znamená „láska k moudrosti“ — na rozdíl od nyní užívaného pojmu filozofie – kde „zofos“ je temnota, mrákota, zejména podsvětí. Tím pádem vznikají tři klíčové a vzájemně se prostupující oblasti vzdělávání: Ontosofie, Sociosofie a Ekosofie.³⁰ Společně vytvářejí jednotu, tzv. Pansofii, což odpovídá představě Jana Ámose Komenského.

1. **Ontosofie** hledá a bádá ve vnitřním světě člověka: zabývá se např. tělem a zdravím, osobnostním rozvojem a tvořivostí, smyslem života a posláním, apod. Možné tematické okruhy studia s tímto zaměřením mohou být např. celostní psychoterapie či koučing.

2. **Sociosofie** hledá a bádá ve světě lidského společenství a kultury: zabývá se např. řízením a rozhodováním, ekonomikou a financemi, sociálním uměním a řešením konfliktů, právem a sociální spravedlností, historií a futurologií, apod. Možné tematické okruhy studia s tímto zaměřením mohou být udržitelný společenský rozvoj, sociální a etické podnikání, inovace sociálních systémů, atd.

3. **Ekosofie** hledá a bádá ve vnějším světě: zabývá se např. člověkem a přírodou, zemědělstvím a výživou, urbanismem a architekturou, řemesly a uměním, dopravou a inženýrstvím, apod. Možné tematické okruhy studia s tímto zaměřením mohou být ekologické zemědělství, organická architektura, čisté technologie, design udržitelných systémů, atd.

55 | Projekt Krumlovia

Tyto oblasti nejsou oddělené, ale hluboce propojené. Vzdělávání je zaměřeno na pochopení souvislostí mezi vnitřním světem člověka (Ontosofie), věttem společenství a kultury (Sociosofie) a vnějším světem (Ekosofie), vždy s důrazem na hledání moudrosti ve všech oblastech.

Je obtížné definovat moudrost vědeckým jazykem, proto jsme sáhli po „Knize Knih“ a našli přirovnání umělecké. V bibli je možné najít referenci o postavě „Moudrosti boží“, která si hrála u nohou Stvořitelových, když tvořil svět, a která si hraje od onoho času až dosud:

„Nebo lepší jest moudrost než drahé kamení, takže jakékoli věci žádostivé vyrovnati se jí nemohou. Já, Moudrost, bydlím s opatrností a umění pravé prozřetelnosti přítomné mám (...). Hospodin měl mě při počátku cesty své, před skutky svými, před všemi časy. Od věčnosti jsem utvořena, od začátku, dříve, než povstala země. (...) Tu jsem u něho přebývala jak nejmilejší dítě, den co den jsem byla jeho potěšením, před ním jsem si v každou dobu hrála, hrála jsem si na okruhu jeho země, rozkoší mi bylo stýkat se s lidmi. A tak tedy, synové, poslechněte mne, nebo blahoslavení cest mých.“ (Příslaví, 8. kapitola, verš 22-32)

Tři vzájemně propojené oblasti studia

Současný vzdělávací systém nemá pro tyto oblasti odpovídající ekvivalenty. Například je obtížné srovnávat Ekosofii s ekologií. Ekosofie představuje vše, co vytváří vnější

56 | Projekt Krumlovia

svět, zatímco ekologie se zaměřuje úžeji na vzájemné vazby mezi organismy a jejich životním prostředím. Ekosofie jde za hranice vědy o ekologii. Podobně to platí i pro Sociosofii, která přesahuje společenské vědy, a Ontosofii, která přesahuje dnešní hranice oborů jako je psychologie či medicína.

Každý obor se v současném akademickém systému vztahuje minimálně k jedné oblasti. Avšak existují i obory, které jdou ze své podstaty napříč všemi oblastmi, jako je například pedagogika či filosofie.

Specializace Universita Krumlovia si klade za cíl realizovat holistický model vzdělávání, který pomůže překonat fragmentárnost, redukcionismus a nadměrnou, často předčasnou

specializaci na určitý, úzce zaměřený obor. Pokud mají studenti k dispozici pouze omezené výšece informací a zkušeností, vytvářejí si jednostranný pohled na svět a nejsou schopni plně se uplatnit v reálném životě, kde jsou problémy téměř vždy mezioborové či multioborové. S úzkým pohledem specializovaného experta se tyto problémy nedají řešit, zvláště když si experti navzájem kvůli rozdílům v terminologii nerozumí či nedokáží spolupracovat.

Vidíme potřebu zavést nový způsob hledání zaměření a specializace studentů. Na Universitě Krumlovia budou studenti získávat profesní specializaci vždy v kontextu studia celého spektra tří oblastí studia (viz výše) a v závislosti na specifických jejich zájmu. Například studenti, kteří se zajímají o organickou architekturu, se budou zaměřovat zejména na oblast Ekosofie, avšak musí si zároveň vybrat libovolné množství předmětů z dalších oblastí.

Na Universitě Krumlovia není možná specializace bez pochopení významu ‚Pansofie‘, to znamená, bez pochopení přesahu, bez poznání propojenosti světa. Studenti budou sledovat přesahy jednotlivých, jimi zvolených, témat. Toto nazýváme schopností celostního rozhledu, který je student připraven aplikovat v dané situaci. Tím se vytvoří tzv. holistická specializace (angl. *holistic specialization*) - student se tématem zabývá do hloubky, avšak zároveň chápe širší souvislosti.

Domníváme se, že teprve po získání širokého přehledu je možné provést erudovaný výběr specializace. Rozhodnutí o zaměření může být učiněno již na začátku či kdykoliv v průběhu studia. Pokud studenti nenajdou mezi pedagogy University Krumlovia vhodné tutor, kteří by byli schopni studenty vést oblastí jejich zájmu, mají studenti možnost hledat učitele kdekoliv jinde. Studenti by měli mít naprostou volnost výběru, pokud to nebude hraničit s principy University Krumlovia.

Podporujeme aktivity studentů, kteří cítí potřebu zaměřit se na nějakou dobu pouze na jednu oblast studia, již potřebují prozkoumat, a po „nasycení se“ tématem mohou pokračovat dále ve studiu. Každý student si během studia vytvoří jednu nebo více vlastních specializací, které budou uvedeny v absolventském listu.

Pokud studenti budou chtít po skončení studia dále prohlubovat určitou oblast, budou mít tři možnosti:

1. Zvolit postgraduální program na Universitě Krumlovia v oblasti zájmu. Kromě organické architektury uvažujeme o postgraduálních programech v oblasti tvořivého vzdělávání, ekologického zemědělství, celostní psychologie, celostní zdravotní péče, atp. Pro zavedení takových programů je třeba důkladná příprava a dostatečný počet pedagogů kompetentních pro výuku daných specializací. Je také třeba mít dostatečné prostory a vybavení. Předpokládáme, že studenti se již danou oblastí studia do hloubky zabývali.

57 | Projekt Krumlovia

2. Studovat příslušný obor na tradiční universitě. V profesích, v nichž je požadován diplom pro výkon zaměstnání – např. medicína – bude tento kombinovaný model studia (studium na Universitě Krumlovia a následné studium na tradičních universitách) vhodným řešením. Studium na Universitě Krumlovia bude pro studenty výraznou výhodou, protože budou mít větší přehled než ti, kteří studují pouze jeden obor. Navíc budou mít naši absolventi potřebné osobnostní předpoklady pro úspěšné profesní působení.

3. Stát se tzv. samoukem – Universita Krumlovia povzbuzuje schopnost studenta být samoukem během celého života. Jedná se o rehabilitaci významu angažovaného samouka, který může mít hlubší znalosti o daném tématu než člověk, který má sice vystudovaný příslušný obor, avšak o téma se hlouběji nezajímá.

Proč dáváme studentům možnost prozkoumávat tři výše zmíněné oblasti studia a teprve následně se definitivně rozhodovat o specializaci?

V dnešním akademickém světě je možnost získání rozsáhlého přehledu nad více oblastmi výjimkou. Většina začínajících studentů se přihlásí do specializovaného oboru bez dostatečných znalostí toho, co studium a praxe daného obnáší, a jaké další

možnosti existují. Často si vyberou obor na základě přání či doporučení rodičů nebo jiných osob, nikoliv na základě opravdového zájmu. Navíc může být člověk, který selže v současném vzdělávacím systému, výjimečným talentem, který však nenašel správné uplatnění, neboť se vyučované předměty nevztahovaly k oblasti jeho skutečného (a často ještě neobjeveného) zájmu.

Pouze ve výjimečných případech projdou studenti před začátkem studia hlubším rozbořem osobnosti a talentů, a většinou nejsou dostatečně seznámeni s širokým spektrem možností. Když následně studenti zjistí, že jim zvolené studium nevyhovuje, nezřídka u něj zůstanou, neboť se jim nechce měnit obor, nechtějí zklamat okolí nebo nemají dostatečné prostředky, aby mohli začít studovat jiný obor. Výsledkem je osobní i společenská ztráta.

Na Universitě Krumlovia je možné změnit specializaci, pokud studenti zjistí, že pro ně není zvolená cesta tou pravou. Před změnou by však měli dokázat, že jejich rozhodnutí změnit zaměření není ovlivněno leností nebo momentální náladou. Očekáváme, že většina studentů University Krumlovia najde své zaměření již během bakalářského studia. Nicméně i magisterské a doktorské programy umožňuje dále upřesňovat své směřování. Ti, kteří přes veškeré úsilí nenajdou žádnou oblast užšího zájmu, budou universálně vzdělanými lidmi, jež naše společnost velmi potřebuje (např. v managementu nebo v politice). Jinými slovy: hledání vhodné specializace je klíčovým prvkem našich studijních programů, avšak její nalezení není podmínkou pro dokončení studia.

Počet studijních programů

S předpokládaným počtem kolem 500 studentů v kampusu ve Vyšném bude Universita Krumlovia schopna otevřít jeden studijní program na každé úrovni: bakalářské, magisterské a doktorské studium. To je více, než mají jiné university se stejnou kapacitou, např. *College of the Atlantic* (USA) či *Quest University* (Canada), které otevřely pouze jeden studijní program (a přitom studentům umožňují rozdílné zaměření podobné jako plánuje Universita Krumlovia). Chceme nabízet celé spektrum vysokoškolského vzdělávání od bakalářského až po doktorský stupeň studia, a zároveň dodržovat principy kvalitního studia, jako je např. individuální přístup, poměr

58 | Projekt Krumlovia

množství pedagogů a studentů, atd. Domníváme se, že tři studijní programy adekvátně odpovídají předpokládanému počtu 500 studentů.

Pokud Universita Krumlovia rozšíří působení mimo kampus ve Vyšném, je možné navýšit počet studijních programů. Konkrétně plánujeme založit dva propojené instituty (pracovní názvy: *Graduate Institute for Social Arts & Graduate Institute for System Innovation*), které by nabízely magisterské a doktorské programy v oblasti sociálního umění a systémové inovace (MA/PhD – Social Arts & MA/PhD – System Innovation). Tyto instituty budou vytvořené ve spolupráci s lucemburskou organizací *Alliance for the Future*.

Naše vzdělávací filosofie je postavena na procesu spolutvorby studijního programu spolu se studenty na základě společné transdisciplinární báze, která je povinná pro všechny. Tímto se naše programy liší od současné vysokoškolské praxe. Pokud bychom se drželi pravidel konvenční logiky, že studenti by se měli svým zaměřením a zájmem do studijních programů co nejpřesněji vejít, skončili bychom s takovým počtem studijních programů, kolik bychom měli studentů, a to jednoduše nedává smysl. Proto je naše logika opačná: přizpůsobíme studijní programy studentům, lidově řečeno jim je „ušijeme na tělo“. To může být provedeno tvorbou výše zmíněných studijních programů, které ve svém rámci umožňují velkou variabilitu.

Tři úrovně studijních programů

Kromě celostního studia a možnosti specializace v rámci širokého panoramatu témat,

kteří nabízí Pansofie, je také potřeba pojmenovat tři úrovně, na které bude v každém studijním programu kladen důraz. Tyto úrovně jsou 1) osobnostní rozvoj, 2) sociální umění a 3) systémové inovace.

1. **Osobnostní rozvoj** (angl. *self development, personal development, personal*

growth) – schopnost poznat a vést sám sebe (sebepoznání, sebeřízení, hledání vlastního životního směru a poslání). Téma osobnostního rozvoje v sobě zahrnuje např. uvědomění si komplexity vlastní osobnosti a umění využít ji v procesu uskutečňování živoucích vizí. Studenti si kladou otázky týkající se základního *poznání*: Kdo jsem, odkud kráčím a kam? Co charakterizuje individualitu? Jak individualita působí v prostředí a ve společnosti? Jaká je má individualita v oblasti myšlení, v oblasti citění, v oblasti vůle? Citím v sobě lásku ke kvalitě (kráse) práce? Mám radost z vylepšování? Nebo chápu práci jako smyslu a perspektivu zbaveného rutinního vykonávání „povinného minima“?

2. **Sociální umění** (angl. *social arts*) – umění pracovat harmonicky s ostatními lidmi na společném vytváření hodnot. To znamená umění být týmovým hráčem a schopnost odpovědně vést druhé. Sociální umění zahrnuje schopnost vedení a řízení týmů a organizací, obojí ve smyslu přeměny existujících organizací a tvorby organizací nových. Sociální umění např. učí, jak pracovat s konflikty v prodromálním stadiu, aby člověk dokázal najít adekvátní ‚slovo‘ neb přístup v kritických situacích a schopnost tyto situace proměnit. Sociální umění nenásilnou formou kritickým situacím předchází, nebo naopak dokáže konflikt vyvolat a zpracovat ve vyšší kvalitě poznání. Studenti si kladou otázky týkající se individuality, vlastní odpovědnosti, a způsobu myšlení ve vztahu k okolí, ke společnosti.

3. **Systémové inovace** (angl. *system innovation*) – třetí úroveň jsou tzv. systémové inovace v kontextu velkých změn, které naše století chystá. Student poznává

59 | Projekt Krumlovia

určitou oblast do hloubky s jejími souvislostmi. Porozumí metamorfózu starého k novým formám, hledá nových cest a modelů, odpovídajících změněným podmínkám a novým možnostem. Cítí odpovědnost za své poznání a je schopen vidět propojení svého poznání s dalšími oblastmi. Začne vytvářet týmy, které jsou schopny spolupracovat až do uskutečnění nového pohledu na souvislosti. Studenti získávají schopnost pozitivně přispívat k rozvoji společnosti, zvyšovat kompetence v oblasti systémových a celospolečenských inovací a ve schopnosti tvorby hodnotné kultury. Tato úroveň vyžaduje hlubší znalosti v oblasti ekologie, v oblasti kultury, v oblasti socio-demografické, politické a geo-politické, ekonomické a techno-ekonomické (zahrnující všechny úrovně od lokální, regionální, národní, až po evropskou a celosvětovou). Jelikož naše civilizace čelí nejvíce problémům na systémové úrovni, je potřeba vychovávat lidi, kteří je dokáží pochopit a změnit.

Každý ze studijních programů (bakalářský, magisterský i doktorský) se zabývá všemi třemi úrovněmi.

Tři úrovně
leadershipů

Tým Projekt Krumlovia má zkušenosti ve vytváření a realizaci vzdělávacích programů v oblasti leadershipu. Proto by bylo přirozeným dalším krokem zavést leadership jako společné jádro všech programů a tímto vytvořit jednotný profil University Krumlovia. Klíčovou otázkou však je, zda transdisciplinární oblast leadershipu je vhodná jako základ profilu University Krumlovia. Nejbližší anglickému pojmu ‚leadership‘ je české slovo ‚osobnost‘ v plném smyslu a kvalitě tohoto slova, což zahrnuje schopnosti a dovednosti vést sebe a druhé.

Bude Universita Krumlovia tzv. *School of Leadership*? Do jisté míře ano, ale ne v tradičním slova smyslu. Od leadershipu v současném většinovém pojetí držíme

odstup. Nechceme posílit jevy jako např.

- hierarchie a moc;
- neustálý a neudržitelný růst;
- snaha dosáhnout bohatství bez ohledu na konsekvence.

Nepodporujeme založení vzdělávacích programů na základě překonaných hodnot a cílů. Nechceme studentům namluvit, že jsou lídry ještě předtím, než na sobě udělali kus práce. A rozhodně nechceme tvořit falešné sebevědomí a sebestřednost.

Převládající přístupy k leadershipu ukázaly svou neschopnost vychovat vedoucí osobnosti, které by dokázaly podporovat dlouhodobě udržitelnou transformaci ve všech sférách společnosti.

Na druhou stranu je pravda, že dnešní situace v organizacích a ve společnosti obecně je zapříčiněna především krizí leadershipu, a proto je hledání nového modelu leadershipu nutné. To znamená, že i když je Universita Krumlovia mnohem více než „jen“ školou leadershipu, budou studijní programy inspirované touto transdisciplinární oblastí. Naše programy budou inspirovány zejména novými přístupy k leadershipu, jako je např. *Servant Leadership*, *Transformational Leadership*, *Authentic Leadership*,

Heart Leadership, *U Theory*, apod. Jelikož si vážíme různorodosti jednotlivých přístupů, nechceme zvolit pouze jeden model jako východisko či základ našich programů. Naším záměrem je najít novou syntézu mezi různými přístupy. Tuto syntézu nazýváme v češtině ‚Tvořivý leadership‘ a v angličtině *Transformative Leadership*.

Název *transformative leadership* souvisí se základními pojmy iniciativy

University for the Future, tj. *Transformative Education*, *Transformative Research &*

60 | Projekt Krumlovia

Transformative Action. Totéž platí v češtině, kde souvisí Tvořivý leadership s Tvořivým vzděláváním, Tvořivým výzkumem, a Tvořivými aktivitami.

Tvořivý leadership má připravit změnu tradičního chápání leadershipu jako "vůdcovství" směrem k jeho širšímu vnímání, které neklade důraz na finanční a mocenský úspěch, ale na rozvoj lidských kvalit. Tvořivý leadership je vhodný pro osobnosti, které se zajímají o práci na sobě, spolupráci s lidmi a působení v rámci komplexní společenské přeměny. To přesně odpovídá výše zmíněným třem úrovním osobnostního rozvoje, sociálního umění a systémových inovací. Jinými slovy, výše zmíněné tři úrovně studijních programů odpovídají třem úrovním leadershipů:

- Osobnostní rozvoj – self leadership
- Sociální umění – social leadership
- Systémové inovace - system leadership

1. **Osobnostní rozvoj – self leadership.** Podle výzkumů MIT, IBM, Open Society Institute se potvrdilo, že nejlepší metodou v rozvoji leadershipu je zaměřit se na kultivaci osobnostních kvalit (sociální inteligence, životní hodnoty, zodpovědnost za rozhodnutí, schopnost řešit problémy, komunikační schopnosti, živé myšlení aj.). Lao-Tse ve knize *Tao-Te-Ting* popisuje klíčové aspekty osobnostního rozvoje - self leadership:

Kdo zná druhé, je chytrý.

Kdo zná sebe sama, je moudrý.

Kdo přemáhá druhé, je silný.

Kdo přemáhá sebe sama, je mocný.

Kdo je spokojen s tím co má, je bohat.

Kdo se prosazuje, dosáhne snad svého.

Ale jen ten, kdo neztrácí své místo,

trvá.

Zemře-li, není ztracen.

Tot' jeho dlouhověkost.

2. **Sociální umění – social leadership** se zaměřuje především na rozvoj sociálních kompetencí, jako je schopnost otevřeně komunikovat, vytvářet a udržovat hluboké vztahy, rozvíjet kompetence v oblasti vedení skupin a organizací. Můžeme zde citovat Edgara Cayce, popisující klíčové aspekty sociálního umění - social leadership:

Když toužíš po lásce,
Dávej lásku.
Když chceš mít přítele,
Buď přítel.
Když chceš milosrdenství,
Buď milosrdný.
Když toužíš po kráse,
Zkrášluj svět kolem pro druhé,
Protože tohle je zákon, nejen dobra věc,
ale *zákon*.

61 | Projekt Krumlovia

3. **Systémové inovace - system leadership** se zaměřují na hlubší změny ve všech oblastech společnosti, např. vzdělávání, energetiky, zdraví, zemědělství, demokracie, ekonomiky a umění. Pro pochopení a uskutečnění systémových změn není vhodný úzký pohled na individuum, skupinu či organizaci, ale na jejich vzájemné propojení. Ve skutečnosti se často ukáže, že změna v jedné oblasti požaduje změny i v dalších souvisejících oblastech.

V australském rádiovém vysílání z třicátých let 20. století, upozorňoval Jiddu Krishnamurti na nenasytost a konkurenční boj, jakožto příčiny chybějící sociální přeměny:

Dnešní civilizace je založena na nenasytosti a konkurenčním boji: nemůže to trvat navždy, protože to nemá vnitřní hodnotu. Člověk, který vytvořil tuto civilizaci a který je jí ovládán, je chycen do hromadění, které se stalo jeho jediným cílem a smyslem. Tento člověk ... se snaží dosáhnout sociálního postavení srkze hromadění bohatství a moci. Roztřídí tak společnost do sociálních tříd. Civilizace založena na bezohledném sobectví musí zaniknout. Je to jen otázka času. Tak dlouho jak v sobě budeme mít obraz člověka, který v sobě nese sobeckost a nenasytost, žádná civilizace, žádná struktura nemůže trvat. A nebude možné osvobodit naši mysl ze smutku.

Bakalářský program BA – Self, Society & Ecology

Bakalářský program s pracovním názvem *Self, Society & Ecology (Individualita, společnost a ekologie)* se zaměřuje především na osobnostní rozvoj studentů a na získání širokého přehledu ve třech vzájemně propojených oblastech: Ontosofie, Sociosofie a Ekosofie (viz str. 55).

Tento program navazuje na tradici studia svobodných umění, avšak aktualizuje je pro potřeby 21. století. Student hleda kořeny smysluplnosti bytí, získá vědomí souvislosti věcí, dějů i událostí vlastního života. Vše směřuje ke schopnosti sebeřízení a tzv. *big picture thinking*. Studenti projdou náročným individuálním a skupinovým procesem výuky, v jehož průběhu budou kultivovat uvědomění sebe sama a komplexnosti světa. Dle zájmu studentů je možno témata studia prohloubit, případně u nich zůstat a specializovat se.

Absolventi by měli dosáhnout následující úrovně znalostí:

- Uvědomění si svého poslání a životního smyslu;
- Přehled konvenčních a nových způsobů a přístupů k leadershipu;
- Osvojení si, co se ve světové kultuře vymyslelo a stalo před námi;
- Pochopení integrativních, integrálních, postformalistických a komplexních teorií, systémů a světónáborů;
- Přehled různých přístupů k myšlení, včetně systémového myšlení,

strategického myšlení, reflexního myšlení, laterálního myšlení, intuice, představivosti a metafor, pozorného bádání (angl. *appreciative inquiry*), estetického cítění (angl. *aesthetic appreciation*) a sebeuvědomění;

- Celostní pohled na člověka - holistické modely lidského rozvoje;
- Vztahy mezi sociokulturními kontexty, člověkem utvářeným prostředím a rozdílnými rozměry lidského bytí;
- Vzájemně propojené sektory občanské společnosti, politiky, hospodářství.
- Vývoj v oblasti medií, vzdělávání, vědy a technologie;

62 | Projekt Krumlovia

- Studium ukazatelů, jako je ekonomický růst versus sociální blahobyt, štěstí a kvalita života;
- Pochopení civilizačních chorob, vyhoření, sociální krize, selhání trhu a institucionálního kolapsu;
- Pojetí moci a modely dynamiky moci na úrovni ‚mikro‘ (osobní moc, interpersonální a intrapersonální moc), ‚mezo‘ (mikropolitika organizací, strukturální moc institucí), a úroveň ‚makro‘ („tvrdá, měkká a chytrá“ síla a jejich působení ve všech úrovních politiky – od lokální politiky ke geopolitice). Program se soustředí na prohlubování následujících dovedností:
- Sebepoznání, rozvoj individuálního myšlení a tvůrčího potenciálu, rozvíjení osobního existenčního smyslu, hledání vlastního akademického i profesního profilu a poslání; komplexní rozvoj talentů;
- Aktivní přístup k učení – zvědavost, reflektování zkušeností a čerpání z toho, co bylo zažito v hodinách;
- Zvyšování úrovně faktického vzdělání, ale i sociální a jiné inteligence;
- Myšlení v souvislostech a pochopení širších a hlubších souvislostí;
- Prezentační dovednosti;
- Posílení vůle a vytrvalosti;
- Dovednosti spojené se zdravým životním stylem a vyváženým způsobem života;
- Časový management;
- Informační management, včetně vyhledávání informací, hodnocení kvality informací a nakládání s informačním přetížením;
- Praktické znalosti a dovednosti spojené s informačními a komunikačními technologiemi (Web 2.0, atd.);
- Získání dalších praktických zkušeností a umělecké řemeslné zručnosti. Studenti se mohou zaměřit např. na
- objevování svých životních hodnot, původu, cílů;
- hledání smyslu života;
- schopnost čelit náročným životním situacím;
- uvědomění si, co vše (ne)potřebuji ke štěstí;
- odnaučení se znalostí a chování, které již nadále nejsou potřebné;
- základní lidské kvality jako je spolehlivost, důvěryhodnost a schopnost dostát závazkům.

Magisterský a
doktorský program –
Social Arts

MA / PhD – Social Arts

Jako pokročilý studijní program plánujeme otevřít magisterské a doktorské studium nesoucí pracovní název *Social arts* (sociální umění). Tyto programy budou více specializované než program bakalářský, studenti se však budou stále zabývat všemi třemi studijními oblastmi (Ekosofie, Sociosofie a Ontosofie). Absolventi sociálního umění by měli být připraveni obstát na pozicích vyžadujících

velkou odpovědnost. Absolventi by měli mít následující znalosti:

63 | Projekt Krumlovia

- Prohlubování širokého přehledu (tzv. big picture thinking) za účelem získání vědomí různorodosti i propojenosti světa;
- Prohlubování celostního pohledu na člověka;
- Nejpodstatnější přístupy v oblasti leadershipu, komunikace, vzdělávání, koučingu, mentoringu, facilitace, poradenství, podnikání a organizační transformace;
- Aplikace integrativních teorií týkajících se týmu a organizace.

Programy se soustředí na prohlubování následujících dovedností:

- Aktivní přístup k učení – chuť zabývat se předmětem studia do hloubky;
- Pozitivní přístup k sobě samému, k životu, k práci, k druhým lidem; rozvoj a budování dlouhodobých mezilidských vztahů;
- Prohlubování různých přístupů k myšlení, včetně systémového myšlení, strategického myšlení, reflexního myšlení, laterálního myšlení, intuice, představivosti a metafor, pozorného bádání (angl. *appreciative inquiry*),

estetického citění (angl. *aesthetic appreciation*) a sebeuvědomění;

- Výzkumný design a výzkumné metody;
- Uvedení vize do praxe („od vize k činu“);
- Rozvoj a řízení projektů;
- Získat prostředky pro projekty a organizace (finanční, materiální i jiné);
- Schopnost klást zásadní otázky, které mohou vést k novým poznatkům.
- Respektování lidské jedinečnosti - s ohledem na věk, pohlaví, etnický původ, typ osobnosti, kulturu, náboženství, atd. To se týká i hodnocení ostatních, umět se konstruktivně vypořádat s odlišnými názory a s nesouhlasem; respektování názorů ostatních, zajištění spravedlivého, rovnocenného a čestného zacházení;
- Hledání v každé situaci a v každém člověku toho, co může rozkvést; vytváření nových příležitostí;
- Facilitace, komunikace, vyjednávání, budování týmu, řešení konfliktů;
- Hodnocení kvality; schopnost konstruktivní kritiky; *challenge-support*;
- Schopnost adekvátní reflexe a zpětné vazby;
- Schopnost odhadnout druhého a adekvátně reagovat;
- Organizační design a tvorba učících se organizací (angl. *learning*

organisations); tvorba prostředí pro kolektivní transformativní učení a aktivity

(tvorba organizací jako jsou *social transformation labs* atp.)

Magisterský a
doktorský program –
System Innovation

MA / PhD – System Innovation

Dalším rozšířením nabídky University Krumlovia bude transdisciplinární MA a PhD program *System Innovation* (systémové inovace). Tyto programy budou vytvořeny v rámci budoucího *Graduate Institute for System Innovation*, pod záštitou

lucemburské organizace *Alliance for the Future*. Studenti programů System Innovation budou studovat ve více lokalitách, včetně vzdělávacího městečka Krumlovia.

Podmínkou bude nejen teoretické zpracování, ale i související praktické činy. Každá magisterská a disertační práce by měla přinášet nejen teoretické znalosti, ale také konkrétní návrhy systémových inovací a související aktivity studenta. Jedná se o

64 | Projekt Krumlovia

novou kvalitu leadershipu, kde není primárně zaměřena na skupinu či organizaci, ale na systémovou úroveň.

Absolventi by měli mít následující znalosti:

- Dlouhodobé perspektivy beroucí v potaz pohled na minulost i na budoucnost;
- Systémové změny v biosféře včetně tématu klimatických změn, ztráty biodiversity a odolnosti ekosystému;
- Systémové změny v ekonomice, politice a kultuře;
- Podpora sociální spravedlivosti, kulturního bohatství, rovných ekonomických příležitostí pro všechny společenské vrstvy;
- Schopnost vytvořit vzdělávací kurikulum a výzkumný design.

Kurikula studijních programů budou studenti vytvářet sami s pomocí vybraného mentora a dalších poradců s cílem vést studenta ke zodpovědnosti za vlastní slova i skutky.

65 | Projekt Krumlovia

Struktura studijních programů

Struktura studijních programů University Krumlovia

Další formy studia Kromě bakalářského, magisterského a doktorského studia bude Univerzita Krumlovia

nabízet též další formy vzdělávání:

- 1) krátkodobé inspirační vzdělávací nabídky (přednášky, workshopy, vzdělávací výlety atd.);
- 2) středně až dlouhodobé transformační programy pro jednotlivce a menší skupiny s hlubším dopadem na jedince i společnost. Tyto dlouhodobější edukační aktivity nejsou klasickými vzdělávacími programy, mají ale za cíl pomáhat lidem, aby se stali tvůrčími. Klíčem těchto transformačních programů je integrovat získané znalosti tak, aby byl jedinec schopný realizovat své vlastní vize v souladu se svými talenty a posláním.

66 | Projekt Krumlovia

Všechny formy studia jsou zároveň součástí celoživotního vzdělávání.

Kromě denního studia chceme lidem, kteří mají profesionální či rodinné povinnosti, umožnit také dálkové studium. Dálkové studium neznamená studium přes internet, ale absolvování cca devíti víkendů ročně, plus jednoho týdne v létě a adekvátní samostudium.

Příklad metody výuky Není možné v rámci této studie uvést veškeré doporučené metody výuky. Obecně se

dá říct, že na studenty nejsou hrnuty informace. Důraz je kladen na metody založené na interaktivitě, vlastním prožitku a sebepoznání studentů. Studenti sami dospívají ve vlastním procesu poznávání k objevení skutečností platných pro jejich další vývoj.

Vycházíme z toho, že k výuce přistupuje student se skutečným zájmem o poznání, stejně tak jako vyučující, který rovněž touží předat to, co sám uchopil, ale v procesu výuky je otevřen i dalšímu rozvinutí poznávaného i sebe samého.

Pro ilustraci uvedeme jeden příklad, *sokratický dialog*, tedy umění klást otázky tak, aby v procesu otázek a odpovědí student našel správné řešení. Sokratická metoda je proces, do něhož vstupují vyučující i vyučovaní. Pro vyučujícího je tento proces náročný, neboť vyžaduje maximální koncentraci a naprostou přítomnost osobnosti, v myšlení, citění i vůli.

Student či pedagog předloží otázku, kterou by rád řešil. Otázkami a odpověďmi reagují studenti i pedagogové na návrhy řešení tak, že v procesu uvidí celou šíři možností uchopení řešeného problému. Je důležitá přímá interakce, která naplní důvěrou všechny zúčastněné a vytvoří mezi nimi skutečná setkání. Další možností je předložení nebo vytvoření výzev, na které není jednoznačná odpověď; učení se skrze chytlavé příběhy, které čekají na probádání a rozluštění; uvádění do situací, které vyžadují řešení.

Vyučující musí dbát na to, aby z posluchačů bylo vytvořeno společenství lidí, kteří jsou schopni vzájemně komunikovat, a kteří se znají. Proto po úvodním seznámení se s problémem pracuje v malých skupinkách, v nichž jsou studenti schopni díky jejich velikosti vzájemně komunikovat a společně pracovat.

Výuka může vypadat též tak, že student připraví téma rozhovoru a přizve ostatní studenty i vyučující. Následný rozhovor je zaznamenán a zpětně analyzován a reflektován. V potaz je brán postoj posluchačů k tématu, jasnost otázek a jasnost odpovědí, schoda či rozdílnost názorů, atp. Rozšiřující možností je takový rozhovor v diádě – student si vybere kolegu či vyučujícího, s nímž chce rozmlouvat.

Podstatnou součástí metodiky je učit se opravdovému *pozorování* – dovednosti umět přesně pozorovat jev a jeho následné verbální a umělecké zachycení. Např. pozorování růstu rostliny ve všech stádiích a změněných podmínkách, pozorování počasí, jeho zachycení a popis souvislostí s ním spojených, pozorování a kreslení forem – rostlin, listů, kamenů, obličejů, postav, pozorování výskytu nemocí a způsobu života, atp.

Průběh a ukončení studia

Bakalářský stupeň

Každý student se zaměří na předměty, projekty i mimouniversitní aktivity, které mu pomohou rozvíjet jeho tvůrčí potenciál. Student si sám sestaví individuální učební plán z oblasti Ekosofie, Sociosofie a Ontosofie. Každý student si zvolí dle svých preferencí

67 | Projekt Krumlov

mentora, který ho studiem provází, a který mu pomůže při sestavování individuálního kurikula.

Závěr studia zahrnuje předložení portfolia vlastních prací a prezentaci výběru nejlepších prací. Portfolio obsahuje:

- odbornou písemnou práci či ekvivalent na téma zvolené studentem,
- písemné či jiné práce obsahující hlubokou sebereflexi,
- výstavu uměleckých a řemeslných prací či fotografie pěstitelských prací,
- reflexi celého průběhu studia s návrhy na vylepšení.

Kromě portfolia je součástí závěrečné zkoušky i divadelní či jiné umělecké představení, další prezentace získaných znalostí a dovedností nebo speciálních talentů je vítána.

Jelikož bude mít každý student odlišné kurikulum, bude diplom obsahovat přílohu s absolvovanými předměty a aktivitami, která bude specifikovat přesnou škálu získaných znalostí a dovedností.

Magisterský stupeň

Pro závěrečné práce magisterského stupně studia platí totéž jako pro bakalářský studijní program. Požadavky na studenty jsou však vyšší, jelikož se jedná o prohloubené studium na vyšší úrovni. Na rozdíl od bakalářského programu musí též portfolio obsahovat konkrétní činnost spojenou se sociálním uměním, např.

- dokumentaci veřejně prospěšného projektu,
- přípravu či založení neziskové organizace či sociálního podnikání,
- analýzu v rámci společenské odpovědnosti firem (angl. *corporate social*

responsibility).

Doktorský stupeň

Disertační práce nesmí být pouze vysoce abstraktním odborně psaným dokumentem bez přímého spojení s praxí. Disertační práce by měla být prakticky využitelná pro zavedení systémových inovací do oblastí zvolených studentem. Student by měl prokázat konkrétní přínos směrem k systémové inovaci a mít chuť a sílu pochopené a prožité uskutečňovat v životě.

Schopnosti a kvality absolventa

Universita Krumlovia se orientuje na vzdělávání občanů, kteří chtějí přispět k rozvoji společnosti, a kteří jsou aktivní v konkrétních odvětvích, které si sami vybrali. Spíše než produkování „perfektních absolventů“ podporuje Universita Krumlovia rozvoj lidí s rozmanitými osobnostmi, talenty, z různých prostředí a s rozdílným profesionálním směřováním, životním posláním. Důraz je kladen na schopnost prevence vnitřních a vnějších konfliktů, umění týmové spolupráce a zacházení s různorodostí. Společným rysem absolventů by měla být touha hledat smysluplné naplnění života. Potřeba užitečnosti práce a samozřejmost pomoci druhým je základní podmínkou. Jedním z hlavních cílů studia je získání citu pro odpovědnost vůči druhým, okolí i vůči sobě. Motivací by neměla být honba za penězi, sociálním statutem či mocí.

68 | Projekt Krumlovia

Universita Krumlovia splní svoji úlohu, pokud budou absolventy osoby motivované, komunikativní, empatické, přemýšlivé, schopné kritického myšlení a kreativního řešení problémů. Naši studenti by měli být cílevědomí, podnikaví, a měli by být schopni čelit neúspěchům. Studenti budou mít možnost rozvíjet se i ve schopnostech, které se snadno neosvojují, například soucit a odvaha. Celkově by měli být schopni „vést z budoucnosti“ (angl. *lead from the future*) a „v malém oříšku lípy dokázat vnímat budoucí strom“.

Profil absolventa University Krumlovia není pro všechny stejný, neboť každý studijní program umožňuje individuální sestavení kurikula a výběr specializace. Všechny programy si nicméně kladou za cíl, aby absolventi studia dosahovali následných schopností a kvalit:

1. Uvědomění se důležitosti a krásy vzdělání, zážitek, že vzdělání je cesta sebetvorby a tvorby. Když se nám to povede, budou se naši studenti už učit sami, po celý život.
2. Získání výše zmíněného velkého přehledu (angl. *big picture thinking*); schopnost myslet a konat v souvislostech, včetně těch, které nejsou na první pohled zřejmé;
3. Osobnostní rozvoj - hledání cesty k sobě samému; objevování svých světlých i temných stránek; rozvoj myšlení, citění a vůle; rozvoj složek inteligenčního spektra; rozšíření celkového tvůrčího potenciálu; schopnost udržet si odlišnost své osobnosti a své cesty; schopnost adekvátní sebereflexe a chuť na sobě dále pracovat; schopnost prociťování smyslu, krásy a dobra; schopnost nadchnout se pro svůj život, svoji práci, být zapálený, nadšený, živý člověk;
4. Hledání vlastního poslání – prohlubování talentů, motivace a smyslu; pochopení vlastní biografie a souvislostí vlastního osudu; rozlišení a ujasnění si vlastních hodnot a priorit;
5. Kreativní myšlení, intelektuální zvědavost a další základy celoživotního učení;
6. Umění žít a pracovat v harmonii s druhými – umění otevřenosti, pravdivosti ale zároveň empatie a taktnosti; způsobilost utvářet a vést tým;
7. Orientace v komplexu světonázorů; zkoumání hranic vědy a moudrosti;
8. Schopnost žít s nejasností, dilematy a dvojsmyslností; umění přijmout fakt, že ne vše se dá pochopit logicky; rozeznat vzorce na základě slabých signálů;
9. Dovednost převádět vize do praxe – praktická moudrost; schopnost propojovat více odvětví (jako jsou profese, disciplíny, sektory a kultury) a posilovat jejich vazby;
10. Umění být svobodným a zároveň odpovědným člověkem;
11. Schopnost učit se odnaučit a zapomenout.

Všechny tyto aspekty mohou být rozvíjeny s různou rychlostí a rozsahem, avšak v každém případě je hlavním cílem studijních programů nastartovat proces celoživotního učení.

Virtuální vzdělávání
a mobilita studentů

Universita Krumlovia nebude virtuální universitou. Upřednostňujeme osobní a přímé učení, sdílení a zakoušení před virtuální komunikací. Sdílíme názor Adama Oxforda,

který říká: „Neexistuje náhražka kreativity, která přichází z tepla lidských těl v jedné místnosti.“

V některých případech může být užitečné získat doplňující znalosti prostřednictvím online studia. Proto budeme podporovat studenty, aby využili stále se rozšiřující nabídky internetového vzdělávání tam, kde to má smysl (např. MOOCs). Plánujeme také vytvoření sofistikovaného online portálu vzdělávacího městečka. Naše programy

69 | Projekt Krumlovia

nicméně nebudou dostupné formou e-learningu. Nechceme podporovat a ještě více prohloubit ponoření studenta do virtuálního světa, kde je možné sdělit „do prázdného prostoru“ svůj názor a odněkud „z prázdného prostoru“ dostat odpověď. Tak nastává komunikace jedince s „prázdným prostorem“, bez osobní zkušenosti. Poznatky jsou „kusé“, bez hlubšího myšlenkového procesu a bez skutečného lidského setkání. Google a podobné zdroje nemohou nahradit přirozený proces poznávání, který probíhá porovnáváním různých názorů, autorů, pramenů s postupným utvářením názoru vlastního *založeného na přímé zkušenosti*.

Očekáváme, že zájmy studentů budou širší než nabídka předmětů University Krumlovia. Proto budeme podporovat studenty, kteří budou trávit čas i v jiných vzdělávacích institucích. Instituce vzdělávacího městečka budou otevřené a flexibilní vůči rozhraním jiných poskytovatelů vzdělání, pokud to studentům umožní následovat jejich osobní studijní směřování, a učit se věci potřebné pro naplnění vlastního poslání. Naše instituce také poskytnou možnost uznání předchozího vzdělávání a zkušeností (angl. *recognition of prior learning*), včetně částečně dokončeného formálního vzdělávání dosaženého v rámci jiných vzdělávacích institucí, neformálního vzdělávání či zkušeností v pracovním kontextu a dobrovolnictví.

Projekt Krumlovia se bude zároveň podílet na rozvoji a nabídce mezinárodních studijních cest a programů, které budou zahrnovat mezinárodní mobilitu studentů, zejména za účelem předávání zkušeností napříč lokalitami. Umožníme studentům podnikat studijní cesty, studovat částečně v zahraničí či hledat své mentory a lektory mimo Universitu Krumlovia.

Vztah s ostatními
universitami

Mnoho lidí upozorňuje na skutečnost, že na českém trhu existuje příliš mnoho universit. Další universita se stejným záměrem by přispěla jen k ještě vyšší konkurenci, avšak bez toho, aby přinesla něco hodnotného a nového. Universita Krumlovia se však zaměří na cílové skupiny, na které není v dnešním systému dostatečně myšleno, a nabídne jim nový typ vzdělávání.

1. V porovnání s většinou českých universit bude počet studentů poměrně malý. Očekáváme, že polovina našich studentů přijde ze zahraničí, tzn., že počítáme s cca 250ti českými studenty.

2. Obsahová stránka University Krumlovia nebude shodná s ostatními universitami. Universita Krumlovia bude nabízet limitovaný počet transdisciplinárních programů, které v českém akademickém prostředí neexistují. Výuka v oblasti leadershipu a osobnostního rozvoje je v českém vzdělávacím systému opomíjena nebo se omezuje zejména na tréninky pro manažery.

3. Metody, průběh a organizace studia se budou lišit v mnohých aspektech. Každý program University Krumlovia umožní studentům flexibilní způsob vzdělávání a studijní zaměření dle osobních potřeb a preferencí. Každé zaměření studia reprezentuje tzv. „celostní specializaci“ (zaměření se na konkrétní oblast, ale zároveň její propojení s dalšími oblastmi). Studenti také mohou sestavit své kurikulum napříč všemi třemi oblastmi Ekosofie, Sociosofie a Ontosofie.

4. Studenti mohou současně studovat na více universitách v tom smyslu, že jejich kmenová universita bude Universita Krumlovia, avšak v případě potřeby mohou čerpat znalosti i zkušenosti zároveň na jiných universitách a dalších institucích.

70 | Projekt Krumlovia

Možné rozšíření
university mimo areál
ve Vyšném

Universita Krumlovia, jejíž plánovaná kapacita je 500 studentů, bude schopna pro studenty v kampusu ve Vyšném otevřít pouze omezený počet studijních programů (v současnosti jsou plánovány tři – viz výše). Pokud by byl zájem o navýšení počtu studijních programů či jejich kapacity, představují prostorové možnosti kampusu jistá omezení. Tato omezení by se dala v budoucnosti vyřešit např.:

1. Navýšením universitních budov na kampusu o další patra, což by však změnilo náš architektonický koncept;
2. Rozšíření výuky a další aktivity do města Český Krumlov (tzv. *Learning Village* a *Learning City*), např. rozvinout detašovaná pracoviště a zřídit učebny v již existujících budovách v Českém Krumlově;
3. Rozšíření do jiných měst a regionů v ČR nebo v zahraničí (Universita Krumlovia jako značka a síť universit), např. zrealizovat programy v různých lokalitách;
4. Zavést programy, v jejichž rámci studenti cestují a navštěvují kurzy v různých již existujících vzdělávacích institucích a lokalitách (angl. *travel-learning*

programmes) - jako je tomu například v našem programu NaviGate, během něhož skupiny studentů cestují, aby se mohly setkat s pedagogickými osobnostmi – viz www.navigate-tours.com.

Akreditace V současném akademickém systému existují různé akreditované programy, které splňují první charakteristiku, tj. získání širokého přehledu. Nevíme však o žádném akreditovaném programu, který splňuje i veškeré ostatní výše zmíněné aspekty University Krumlovia.

V současnosti známe tři akreditované obory, které se relativně blíží k našemu pojetí tvořivého vzdělávání, a podle nichž by mohly být studijní programy na Universitě Krumlovia akreditovány. Jsou jimi obory „lidská ekologie“, „svobodná umění“ a „studium humanitní vzdělanosti“.

1) „lidská ekologie“ (angl. *human ecology*) je obor, který dokázal po desítky let přežít na okraji zájmu vzdělávání a vědy. „Lidská ekologie“ zkoumá vzájemné vztahy mezi oblastmi podobnými jako je Ekosofie, Sociosofie a Ontosofie, viz např. *College of Atlantic* v USA (www.coa.edu). *College of the Atlantic* (USA) nabízí transdisciplinární vzdělávání akreditované ve Spojených státech amerických. Jejich systém vzdělávání by bylo možné učinit kompatibilní s vizí iniciativy *University for the Future*. Tato instituce v současnosti plánuje založit evropskou pobočku, která bude využívat americké akreditace

2) „svobodná umění“ (angl. *liberal arts*) je populární především ve Spojených státech amerických. Mezi svobodná umění patří obory či dovednosti, které byly v antice považovány za hodnotné pro občana, který se aktivně účastní občanského života. Ve středověku se na universitách učilo tzv. Sedm svobodných umění.³¹ V současné době odkazuje pojem svobodná umění ke studiu literatury, jazyků, dějin umění, dějin hudby, filosofie, historie, matematiky, psychologie a přírodních věd. Například Harvard University nabízí magisterský program ‚Master of Liberal Arts‘, který zahrnuje jak studium přírodních a společenských věd, tak studium věd humanitních (<http://www.extension.harvard.edu/degrees-programs/master-liberal-arts>).

3) „studium humanitní vzdělanosti“ je oborem vyučovaným na Karlově Universitě v Praze. Integruje humanitní a společenské vědy. Studenti mají možnost si díky tutorskému systému sestavit individuální studijní plán. Kurikulum obsahuje předměty v oblasti filosofie, historie a společenských věd. Studenti se mohou v průběhu studia

zaměřit na některé vědní disciplíny a následně prohlubovat znalosti a dovednosti v navazujících magisterských oborech na Fakultě humanitních studií, na jiných fakultách University Karlovy či jinde (<http://fhs.cuni.cz/FHS-39.html>).

Tyto tři výše zmíněné programy představují možnosti, jakým se při akreditačním řízení ubírat směrem. Pro získání akreditace oslovíme akreditační komisi či vhodnou mezinárodní akreditační agenturu.

Další možnosti

akreditace

Pokud není možné za současných podmínek žádat o akreditaci v ČR, nabízí se Univerzitě Krumlovia dalších sedm možností, jak akreditaci získat:

1. Přesvědčit relevantní české autority, že by inovativnímu příkladu, jako je Univerzita Krumlovia, mělo být umožněno, aby se stal experimentem, který bude možné po určité době zkušebního provozu evaluovat;
2. Přesvědčit české autority, aby pomohly rozvinout český akreditační systém a učinily jej flexibilnějším, jako je např. holandská akreditační agentura NVAO; Je možné, že do založení University Krumlovia se český akreditační systém rozvine a bude více otevřený systémovým inovacím;
3. Žádat o akreditaci jinou akreditační agenturu uznávanou EHEA (Evropská oblast vysokoškolského vzdělávání);
4. Spolupracovat s odpovídající soukromou mimoevropskou universitou, která by měla zájem o pobočku v Evropě, a která již má akreditaci ve své zemi;
5. Spolupracovat se vznikajícími universitami, jako je např. Ubiquity University, které čelí stejným otázkám jako Univerzita Krumlovia, a které mají zájem vytvořit vlastní akreditační standardy společně s partnery;
6. Umístit sídlo university v zemi, která vítá námi plánované inovace, a která je ochotná poskytnout nové instituci státní záštitu. Tato možnost by znamenala rozlišit oficiální sídlo university (s malou aktivitou) a reálně fungující kampus v Českém Krumlově;
7. Nežádat o akreditaci vůbec, pokud by mělo dodržování neflexibilních pravidel akreditace snižovat nabízenou kvalitu vzdělávání.

Jazyky a

multikulturalita

Čeština, angličtina a němčina budou ve vzdělávacím městěčku rovnocenné. Výuka dalších jazyků bude zajištěna a podporována. Tato orientace na výuku ve třech jazycích bude platit též na základní i v mateřské škole, kde budou dětem nové jazyky představeny hravou a uměleckou formou. Očekáváme též, že značná část žáků a studentů bude mezinárodní, bude tedy možné učit se cizím jazykům prostřednictvím přímé komunikace. Podporujeme též multikulturalitu ve smyslu vzájemného obohacení kultur.

Přehodnocení

záměru "uplatnění
trhu práce"

Mezi dovednostmi a vědomostmi absolventů vysokých škol a potřebami organizací a společnosti je stále se zvěšující mezera. Zamětnavatelé si již dlouhou dobu stěžují na fakt, že velké procento absolventů, které zamětnávají, není připraveno pro praxi a vyžaduje další i finanční činnost a vývoj. Dá se zamětnavatelům upozornit na nedostatek kreativity, flexibility a samostatnosti mnoha absolventů.

Naše studijní programy připravují absolventy schopné profesionální práce na odpovědných pozicích v oblastech, jako jsou: obchodní činnost, práce pro vládu, nevládní organizace, práce v médiích a mezinárodních organizacích, jakož i například **72 | Projekt Krumlovia**

odvětvími. Studijní plány University Krumlovia podporují všeobecné dispozice a schopnosti, které budou pro absolventa užitečné bez ohledu na budoucí volbu zaměstnání. Na základě vlastních aktivit si student osvojí širokou škálu znalostí, dovedností a kompetencí, které jsou užitečné v soukromém i profesním životě.

Na Universitě Krumlovia začnou studenti budovat své specializace a profesní aktivity a sítě již v průběhu studia, což usnadní následný přechod ze školy do práce. Zároveň bude studentům umožněno prozkoumat rozličná profesní směřování již v průběhu jejich studia, takže si budou moci vyzkoušet, co jim nejvíce vyhovuje. Nepodporujeme uměle vytvořené pořadí, v němž je na prvním místě teoretické studium, a teprve po nějakém čase následuje praxe. Upřednostňujeme propojení studia a praxe od samého začátku vysokoškolského vzdělávání.

Díky praktickým zkušenostem budou mít studenti dobrý základ pro rozhodnutí, co chtějí v životě dělat. Velmi často je na takový krok v osmnácti letech příliš brzy.

Universita Krumlovia se zaměřuje na rozpoznávání talentů a umožňuje studentům hledat své poslání. Každému studentovi bude na základě transdisciplinárního kurikula umožněno rozhodnout se, který je ten správný moment a správný směr pro profesní specializaci. Individuální styl učení umožní studentům rozvíjet jejich jedinečnost.

Podporujeme také psaní akademických prací, které jsou úzce spojeny s praxí, a umožníme studentům, kteří jsou méně akademicky orientovaní, aby vytvořili praktické práce. Příkladem mohou být byznys plány, projektové dokumentace, novely, dokumentární filmy, divadelní hry a další kvalitní výstupy, které jsou uznatelné pro úspěšné absolvování studijních programů.

Universita Krumlovia se nebude zajímat pouze o zaměstnatelnost svých absolventů, ale zejména také o jejich schopnost vytvářet nová pracovní místa pro sebe i pro druhé – pracovní místa, po kterých je společenská poptávka. Naše studijní programy budou rozvíjet podnikavost a schopnost studentů vymýšlet a rozvíjet projekty a organizace, které budou úspěšné a společensky prospěšné.

Rozvoj university

krok za krokem

Následující tabulka obsahuje čtyři kroky vedoucí k založení University Krumlovia.

Tento evoluční postup zaručuje kvalitu. V každém kroku se uvidí, zda máme dostatečně kvalifikované lidi pro další vývoj.

73 | Projekt Krumlovia

Kroky Struktury Aktivity Výsledky

1

Pracovní skupina

- Institutions for the Future (CZ)
- Alliance for the Future (Lux)
- Pracovní skupina U4F
- Pracovní skupina Krumlovia
- Víze U4F
- Vytvoření modelu vzdělávacího městečka a Vzdělávacího města
- Univerzální model pro tvorbu kurikula
- Tvůrba výzkumného programu *Tvořivého*

vzdělávání

- Ustanovení statutu organizace Krumlovia Group
- Příprava regionálních a mezinárodních partnerství
- Memorandum o porozumění (město Český Krumlov)
- Studie proveditelnosti

projektu Krumlovia

- Zakládání Krumlovia Group
- Založení **Vývojového**

centra

2

Vývojové centrum

- “Vývojové centrum”
(pracovní název)
- Institutions for the Future
- Alliance for the Future
- Krumlovia Group
- Virtuální a fyzická kancelář
- Dočasné lokace pro události a poznávací zkušenosti pro mezinárodní studenty
- Partnerské organizace
- Sjednávání regionálních a mezinárodních partnerských vztahů
- Vývoj řady událostí pro inovátory (např., “pop-up universita”), založené na modulech, za které budou moci účastníci získat kredity/certifikáty mající platnost v budoucích magisterských programech Social Arts a System Innovation
- Vývoj evropského poznávacího zkušenostního programu pro mezinárodní studenty (nabízen universitám po celém světě)
- Rozvoj akreditace pro magisterský program Social Arts
- Rozvoj akreditace pro magisterský program *System Innovation* jako mezinárodní partnerský program
- Přitáhnout pozornost regionálních a mezinárodních partnerů pro více-instituční kampus
- Rozvoj výzkumného programu *Vývojového Centra* (který zahrnuje ale není omezen na *Centrum Tvořivého Vzdělávání*)
- Vývoj portálu

- Partnerské nabídky pro regionální a mezinárodní partnery
- Událost pro inovátory, např. “pop-up universita”, která se pokaždé rozšíří, jak v délce trvání tak v počtu účastníků
- Založení Centra Tvořivého vzdělávání
- Magisterský studijní program Social Arts
- Magisterský studijní program System Innovation
- Mezinárodní výzkumný zaváděcí projekt
- První verze víceinstitučního portálu
- **Zakládání post-graduální institutů** (tzv. *Graduate Schools*)

Schools)

- Lokální post-graduální institut pro Social Arts v Českém Krumlově (zahrnující MA & PhD program v Social Arts

- Mezinárodní postgraduální institutu pro System Innovation (zahrnující MA & PhD program v System Innovation)

74 | Projekt Krumlovia

3

Post-graduální Instituty

- Více-instituční kampus Krumlovia, veden Krumlovian Group
- Lokální *Graduate Institute of Social Arts* (pracovní název) v Českém Krumlově
- Více-lokální *Graduate Institute for System Innovation* (pracovní název) veden Alliance for the Future
- Partnerské organizace
- Vývoj a akreditace doktorských studijních programu v Social Arts &

System Innovation

- Vývoj a akreditace bakalářského programu “Self, Society & Ecology”
- Rozvoj dalších center (Vzdělávání, Zdraví, Zemědělství, etc.)
- Spojení post-graduální institutů, Center a bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů
- Lokální *Graduate Institute for Social Arts* s MA, PhD, výzkumné a výměnné programy
- Mezinárodní *Graduate Institute for System Innovation* s MA, PhD, výzkumné a výměnné programy
- Místní komunitní zaváděcí projekty
- Založení Centra pro Organické Zemědělství
- Druhá verze portálu
- Založení **University Krumlovia**, která zahrnuje jak oba post-graduální instituty tak Centra.

4

Universita

- Mezinárodní “Universita Krumlovia” (pracovní název), zahrnující Centrum pro Integrovaný rozvoj a další centra
- Více-instituční kampus
- Partnerské organizace
- Rozšíření programu
- Důkladnější rozvoj regionálních a mezinárodních partnerství a spolupráce
- Založení Centra pro Integrovanou zdravotní péči
- Třetí verze portálu
- Srozumitelné celoživotní vzdělávací nabídky__